Spravodajca Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici

Universitas Matthiae Belii

ERUDITIO MORES FUTURUM

Ročník 20 máj – jún 2014 Číslo 5

Aktivity medzinárodnej spolupráce na UMB

Čínska delegácia z Tianjinskej univerzity

Dňa 29. apríla 2014 navštívila Univerzitu Mateja Bela delegácia z Tianjinskej univerzity v Číne v zložení: **Li Jiajun** – rektor Tianjinskej univerzity, **Yang Fuling** – riaditeľka odboru pre medzinárodnú spoluprácu Tianjinskej univerzity, **Du Xiuping** – prodekan Školy medzinárodného vzdelávania Tianjinskej univerzity, **Yu Jinghai** – hlavný inžinier Inštitútu architektonického dizajnu a územného plánovania Tianjinskej univerzity, **Wei Youxiang** – vedúca sekcie odboru pre medzinárodnú spoluprácu Tianjinskej univerzity. Delegáciu sprevádzal čínsky riaditeľ Konfuciovho inštitútu v Bratislave **Ding Shude** a tajomníčka tohto inštitútu **Alena Malíčková**.

Tianjinská univerzita vysiela lektorov čínskeho jazyka na celé územie Slovenska prostredníctvom Konfuciových učební. Cieľom stretnutia s vedením UMB bolo zistiť, aká je situácia v súvislosti s fungovaním oboch učební čínskeho jazyka (1 na FPVaMV, 1 na FF) a načrtnúť víziu spolupráce do budúcnosti, v rámci ktorej sa UMB usiluje o pridruženie k sieti nezávislých Konfuciových učební v pôsobnosti Konfuciovho inštitútu. Stretnutia sa zúčastnili aj dvaja lektori z Tianjinskej univerzity, pôsobiaci na spomínaných pracoviskách našej univerzity. Hostí prijali: rektorka UMB Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., prodekan pre medzinárodné vzťahy Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB doc. PhDr. Branislav Kováčik, PhD. a Mgr. Jana Čillíková z referátu medzinárodnej spolupráce UMB.

Dve dekády slovensko-rakúskych vzťahov

Dňa 28. apríla 2014 sa na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB uskutočnila spoločná akcia Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Rakúskeho veľvyslanectva v SR zameraná na prezentáciu novej

publikácie *Dve dekády Slovensko-rakúskych vzťahov*. Prítomných privítala rektorka UMB Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. a rakúsky veľvyslanec na Slovensku Dr. Josef-Markus Wuketich. Slávnostný príhovor predniesol prof. JUDr. Jozef Klimko, DrSc., bývalý veľvyslanec SR v Rakúsku. Publikáciu predstavili traja z piatich autorov – Alexander Duleba, Tomáš Strážay a Simon Gruber, ktorí odpovedali aj na otázky v rámci pódiovej diskusie. Moderovania podujatia sa zhostil prorektor pre vzťahy s verejnosťou UMB doc. PaedDr. Štefan Porubský, PhD. Prezentácia zameraná na analýzu z oblasti politiky, hospodárstva, európskych záležitostí, energetickej politiky, cezhraničnej spolupráce a kultúry vytvorila dobrú príležitosť na získanie nových informácií a kontaktov, ktoré môžu zintenzívniť našu vzájomnú spoluprácu v uvedených oblastiach.

Publikácia *Dve dekády slovensko-rakúskych vzťahov* je k dispozícii aj na adrese: http://www.bmeia.gv.at/sk/botschaft/bratislava.html.

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslávia v období mesiacov **máj – jún 2014** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

Jana Filakovská
Ing. Alica Božíková, PhD.
doc. PaedDr. Miroslav Kmeť, PhD.
† doc. PaedDr. Ľubomír Kováčik, PhD.
PaedDr. Róbert Rozim, PhD.
prof. Svitlana Pachomovová, DrSc.
PhDr. Zdena Krišková, PhD.
Mgr. Katarína Dobríková
prof. Genovaité Kačiuškiené, CSc.
PhDr. Soňa Svoráková, PhD.
Jaroslav Coch
PaedDr. Lýdia Čellárová, PhD.
Ing. Ján Jakubík, PhD.
Vlasta Chovanová
PhDr. Jana Kožušková, PhD.
Cyril Hrčák
Zdenka Murgašová
Ing. Mária Gehrerová

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Prednášky zahraničných hostí na Katedre cestovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickej fakulty UMB

V priebehu apríla 2014 sa na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela konala séria prednášok významných zahraničných hostí z odboru cestovného ruchu pod záštitou doc. Ing. Vandy Marákovej, PhD. Prednášky mali multi tematický charakter a boli prezentované v anglickom jazyku. Séria prednášok sa tešila vysokej návštevnosti spomedzi študentov i odbornej verejnosti.

Dňa 1. apríla 2014 sa uskutočnila úvodná prednáška Dr. Andrzeja Hadzika (Poľsko) na tému *Health Tourism*.

Prednášky pokračovali dňa 2. apríla 2014, kedy sa konali tri podujatia. Ako prvý vystúpil prof. Arvid Flagestad (Nórsko) s príspevkom na tému *Trends Important For Winter Sports Destination*. Následne vystúpil Bruno Gantenheim (Švajčiarsko) s témou *The Current Challenge in Destination Management* a pokračoval workshopom o stratégii rozvoja cestovného ruchu v regióne Zvolenská kotlina.

Dňa 3. apríla 2014 sa v bansko-bystrickom hoteli Lux uskutočnila vedecká konferencia pri príležitosti 50. výročia založenia Katedry cestovného ruchu a spoločného stravovania Ekonomickej fakulty UMB s viacerými zahraničnými prednášajúcimi, ktorí

sa zameriavali na vzdelávanie v cestovnom ruchu.

Následne pokračovali prednášky na pôde Ekonomickej fakulty UMB, keď dňa 5. apríla 2014 vystúpil Dr. Lluis Munded i Cerdan (Španielsko) s dvoma témami *New Strategies of Tourism Regeneration in Mature Tourist Resorts* a *The Life-cycle of Mature Sea-side Resorts and the New Mediterranean in the Caribbean*.

O dva dni neskôr predniesol nemecký hosť M.Sc. Christian Nordhorn opäť dve prednášky *Sustainable Tourism Development – The case of Sochi 2014* a *New Developments in Winter Sport Tourism – Russian Ski Resorts in The Caucasus*.

Sériu prednášok uzavrel Ing. Petr Studnička (Česko) témou *Destination Management in the Czech Republic and Slovakia*.

Prednášky zahraničných hostí boli jedinečnou príležitosťou pre všetkých zúčastnených oboznámiť sa so situáciou v cestovnom ruchu v zahraničí a načerpať nové inšpiratívne informácie od zahraničných odborníkov.

Autor článku a foto:
Ing. Miroslav Hruška
interný doktorand EF UMB

ŠTUDENTSKÁ VEDECKÁ AKTIVITA 2014

Významnou súčasťou vedeckovýskumnej činnosti Ekonomickej fakulty UMB je Študentská vedecká aktivita. Domáci aj zahraniční študenti prezentujú výsledky svojho bádania a tvorivej činnosti na tomto medzinárodnom podujatí, ktoré fakulta organizuje každoročne v jarných mesiacoch. Dňa 10. apríla 2014 sa na Ekonomickej fakulte UMB v Banskej Bystrici konal jej jubilejný 20. ročník. Práce boli rozdelené s ohľadom na prezentované témy do siedmich sekcií – cestovný ruch, ekonomika a manažment podniku, financie, bankovníctvo a investovanie, kvantitatívne metódy a informatika, verejná ekonomika a regionálny rozvoj, spoločenské vedy a manažérske systémy. Študenti na konferencii prezentovali 45 súťažných prác autorského kolektívu 63 autorov, z toho bolo 14 prác od 20 zahraničných študentov z Rumunska, Českej republiky a Francúzska. Hodnotiace komisie zostavené z učiteľov a študentov po-

sudzovali aktuálnosť tém, úroveň prác, pridanú hodnotu v nich obsiahnutú, využiteľnosť výsledkov pre rozvoj teórie i praxe a úroveň prezentácie.

Prodekanka pre medzinárodné vzťahy Ekonomickej fakulty UMB doc. Ing. Vanda Maráková, PhD. vyzdvihla význam tohto tradičného podujatia, ktoré podporuje rozvoj tvorivosti a kreativity študentov EF UMB, ako aj študentov partnerských univerzít a podčiarkla skutočnosť, že ide o prehliadku excelencie a výnimočnosti zúčastnených. V tejto súvislosti je potešiteľná skutočnosť, že každoročne mierne narastá nielen kvantita zúčastnených študentov z domova a zo zahraničia, ale, ako sa zhodli predsedovia sekcií, aj kvalita prezentovaných prác. Poďakovala súťažiacim, učiteľom a študentom, ktorí sa podieľali na zorganizovaní študentskej vedeckej konferencie, a Občianskemu združeniu Ekonómia, ktoré sa finančne podieľalo na organizácii, ako aj na vydaní zborníka prác na CD s ISBN. Najlepšie práce v každej sekcii boli odmenené. V deň konania konferencie odovzdal prodekan pre rozvoj Ekonomickej fakulty UMB Ing. Ladislav Klement, PhD. súťažiacim diplomy a vecné ceny.

Prehľad umiestnených prác v sekciách ŠVA 2014:

Sekcia 1 – Cestovný ruch – predseda: doc. Ing. Andrej Malachovský, PhD.

1. miesto: Bc. Lucia Sádecká, Bc. Kristína Sedmáková
Požiadavky mladých ľudí na marketingový mix cestovnej kancelárie
Vedúci práce: Ing. Kristína Pompurová, PhD.

2. miesto: Bc. Katarína Mitríková, Bc. Nina Koščová, Bc. Janka Majerová, Bc. Ľubomíra Kalíková, Bc. Michaela Korbelová, Bc. Katarína Lenhardtová, Bc. Petra Virdzeková, Bc. Denisa Štefancová, Bc. Mária Lutišanová
Analýza rozvoja cestovného ruchu v regióne Orava
Vedúci práce: doc. Ing. Jana Kučerová, PhD.

3. miesto: Matěj Horák (SVŠE Znojmo)
Cenová mapa ubytovacích zařízení
Vedúci práce: Ing. Martin Přibyl, Ph.D.

Sekcia 2 – Ekonomika a manažment podniku – predseda: Ing. Ľuboš Elexa, PhD.

1. miesto: Bc. Simona Šályová , Bc. Alena Simanová
Analýza využívania zľavových portálov z hľadiska postojov a preferencií slovenských spotrebiteľov
Vedúci práce: Ing. Denisa Lipnická

2. miesto: Veronika Sýkorová (SVŠE Znojmo)
Zhodnocení marketingové komunikace ZOO Jihlava
Vedúci práce: Ing. Martin Přibyl, Ph.D.

3. miesto: Jakub Bulín (SVŠE Znojmo)
Use of Social Networks in the Commercial Communications
Vedúci práce: Ing. Martin Přibyl, Ph.D.

Sekcia 3 – Financie, bankovníctvo a investovanie predseda sekcie: doc. Ing. Marta Orviská, PhD., mim. prof.

1. miesto: Bc. Martin Kiaba
Komparatívna analýza výnosov a rizík v dôchodkových a podielových fondoch
Vedúci práce: Ing. Vlastimil Farkašovský

2. miesto: Radoslava Gombošová
Analýza vplyvu daní na ekonomický rast
Vedúci práce: Ing. Ján Huňady, PhD.

a Silvia Karcolová, Veronika Zemanovičová
Daňové úniky a Národná bločková lotéria ako alternatívny nástroj ich redukcie v podmienkach SR
Vedúci práce: doc. Ing. Marta Orviská, PhD., mim. prof.

3. miesto: Michal Mešťan
Determinanty ovplyvňujúce rozhodovanie jednotlivcov v deakumulačnej fáze starobného dôchodkového sporenia v Slovenskej republike
Vedúci práce: Mgr. Gábor Szücs
a Matej Fesič (EF TU Košice)
Vnútorné a vonkajšie nerovnováhy vo vybraných krajinách Európy
Vedúci práce: Ing. Veronika Šuliková

Sekcia 4 – Kvantitatívne metódy a informatika predseda sekcie: prof. RNDr. Rudolf Zimka, PhD.

1. miesto: Bc. Juraj Medzihorský
Hodnotenie výkonnosti dlhopisových podielových fondov metódami DEA
Vedúci práce: RNDr. Miroslav Hužvár, PhD.

2. miesto: Zuzana Krovinová
Vplyv najaktuálnejších legislatívnych zmien na produkty II. piliera dôchodkového sporenia
Vedúci práce: RNDr. Jana Špirková, *PhD.*

3. miesto: Jakub Ševčík
Zlepšenie prístupnosti webstránok a IS UMB
Vedúci práce: Ing. Peter Laco, PhD.

Sekcia 5 – Verejná ekonomika a regionálny rozvoj predseda sekcie: doc. Ing. Radoslav Kožiak, PhD.

1. miesto: Bc. Nikola Mešarová
Poplatková politika v sporivých schémach
Vedúci práce: doc. Ing. JUDr. Ján Šebo, PhD.

2. miesto: Bc. Sandra Novotná, Bc. Michal Karkalík
Fiškálna udržateľnosť a dôsledky úverového zaťaženia vo vybranej obci
Vedúci práce: Ing. Filip Flaška, PhD.

3. miesto: Ladislav Poliak
Elektronické verejné obstarávanie v zmluvnom zabezpečovaní verejných služieb ako nástroj NPM v podmienkach SR
Vedúci práce: doc. Ing. Beáta Mikušová Meričková, PhD.

Sekcia 6 – Spoločenské vedy
predseda sekcie: doc. Ing. Mária Horehájová, PhD.

1. miesto: Maroš Malíček
Vybrané problémy behaviorálnej ekonómie
Vedúci práce: Ing. Róbert Chovanculiak

2. miesto: Cyriac Barbot (Université de Poitiers)
Europe 2020: une tentative de refonte de la stratégie de Lisbonne
Vedúci práce: PhDr. Marian Šuplata, PhD.

a Amandine Tiré (Université de Poitiers)
L´impact des délocalisations sur l´environnement européen
Vedúci práce: PhDr. Marian Šuplata, *PhD.*

3. miesto: Alexandru Bogdan Iuga, Claudia Iacob, Ana Loredana Urian
(Vasile Goldis Western University of Arad)
The Level of Youth Unemployment in Europe: Causes and Consequences
Vedúci práce: Conf. Univ. dr. Marius Boiţă

Sekcia 7 – Manažérske systémy
predseda sekcie: doc. Ing. Ján Závadský, PhD.
(Inštitút manažérskych systémov v Poprade)

1. miesto: Veronika Korenková
Zvyšovanie efektívnosti výrobných zariadení totálne produktívnou údržbou
Vedúci práce: Ing. Zuzana Závadská, PhD.

Ing. Alena Dobrotová,
referát medzinárodných vzťahov EF UMB

Foto: Ing. Pavel Lupták

ŠTUDENTSKÁ VEDECKÁ KONFERENCIA a oslavy *Svetového dňa Zeme* na Katedre životného prostredia Fakulty prírodných vied UMB

Vedecká činnosť je hlavný edukačný nástroj, ktorým univerzity motivujú študentov k záujmu vedecky bádať. Fakulta prírodných vied UMB prikladá tejto aktivite vysoký význam – ocenené práce študentov sú publikované v elektronickom zborníku fakulty[1]. Záujem študentov o vedecký výskum a prácu na jeho prezentácii je akousi prácou navyše, pre pedagógov však indikuje skutočný záujem hlbinne sa venovať špecifickej problematike v oblastiach environmentálnych štúdií.

Dňa 24. apríla 2014 usporiadala Katedra životného prostredia FPV UMB, pod organizačným vedením PhDr. Ivana Murina, PhD., Študentskú vedeckú konferenciu, sekcia Životné prostredie spojenú s oslavami *Dňa Zeme*. Takéto spojenie vedeckej prezentácie študentov a popularizácie hlavnej environmentálnej udalosti roka má za cieľ vytvoriť tradíciu stretávania sa širšej študentskej a odbornej verejnosti v priestoroch katedry. Prepojenie vedy a praxe reflektovalo aj zloženie hodnotiacej komisie, ktorá pracovala pod vedením predsedníčky prof. Valentyny V. Pidlisnyuk, DrSc. Členovia boli doc. RNDr. Iveta Marková, PhD., Ing. Ján Tomaškin, PhD. a PhDr. Ivan Murin, PhD. Hosťujúcim členom komisie hodnotenia študentských prác bola Ing. Zuzana Lieskovská zo Slovenskej agentúry životného prostredia, vedúca oddelenia hodnotenia životného prostredia (Odbor analýz, hodnotenia životného prostredia a environmentálnych služieb, sekcia environmentalistiky a riadenia projektov).

Prezentácia nášho partnerského pracoviska – Slovenskej agentúry životného prostredia – predznamenala dôstojnú atmosféru podujatia v duchu vedecko-odborného bádania. Samotný fakt, že v tomto roku sa konferencie zúčastnilo 11 študentov z rôznych stupňov a foriem štúdia v študijnom programe Environmentálny manažment napovedá, že „švočka" je príťažlivou formou prezentácie a konfrontácie vedeckých výsledkov študentov. Súťaže sa zúčastnili študenti: Bc. Jana Fodorová, 2. r. EM, Bc. Jana Pokrievková, 1. r. EM, Bc. Mária Rovňáková, 2. r. EM, Ivana Kohútová, 2.r. EM, Bc. Karolína Hrušková, 2. r. EM, Bc. Andrea Mikulová, 2. r. EM, Bc. Maroš Plieštik, 2. r. EM, Bc. Juraj Majer, 3. r. EM, Michal Ochodnický, 3. r. EM, Alica Brsková, 3. r. EM, a Miroslava Buchová, 3. r. EM.

Tematický rozsah prác charakterizoval šírku environmentálneho výskumu, v prezentáciách študentov boli zahrnuté pôvodné zistenia smerujúce do základného, medzidisciplinárneho ako aj aplikovaného výskumu. Mária Rovňáková hodnotila z komplexného hľadiska význam zelene a environmentálne a sociálne funkcie zelene v urbánnej krajine a zároveň posúdila efektívny model manažmentu mestskej zelene. Empiricky sa zamerala na hodnotenie trávnikových plôch v širšom centre mesta Martin. Alica Brsková spracovávala habitat a habitus človeka v životnom prostredí lokality Tisovec. Karolína Hrušková predstavila súhrn poznatkov z problematiky vplyvu ťažkých kovov na rastliny v pôde, do ktorej sa tieto kovy dostali najmä banskou činnosťou v minulosti. Okrem poznatkov o príjme a vplyve vybraných ťažkých kovov (meď, železo, arzén, antimón, ortuť) na rastliny sa zaoberala využitím rastlín z banských háld, typmi stratégií a správania sa voči ťažkým ko-

Komentár k fotografii z ľava do prava: PhDr. Ivan Murín, PhD., RNDr. Ján Tomaškin, PhD. a prof. Valentína Pidlisnyuk.

vom, t. j. možnosťami prispôsobenia sa a tolerovania vyššieho obsahu ťažkých kovov v pôde, v ktorej rastú. Svoj terénny výskum vymedzila územím, na ktorom bol vykonaný odber vzoriek, merania a samotný floristický výskum. Bol to banský revír Richtárová v časti Staré Hory, ktorý v minulosti patril medzi najvýznamnejšie a najrozsiahlejšie banské oblasti v Československu. Miroslava Buchová sledovala zmeny kvality neochutených balených vôd v intervale ich minimálnej trvanlivosti. Hlavným cieľom Andrei Mikulovej bolo spracovanie problematiky regionálneho značenia ako dobrovoľného manažérskeho systému. Bližšie bola spracovaná problematika vybranej regionálnej značky (Regionálna značka Podpoľanie). V práci použila metódu dotazníkového prieskumu. Maroš Plieštik sa zaoberal problematikou spoločenskej zodpovednosti organizácií (CSR koncept) v oblasti verejnej správy. V teoretickej časti definoval koncept spoločenskej zodpovednosti, kde cieľom bolo zhodnotiť úroveň uplatňovania konceptov zodpovedného správania vo vybraných samosprávach Banskobystrického kraja. Juraj Majer skúmal výstavbu MVE a ich vplyvy na ichtyofaunu. Empiricky bol výskum zameraný na vplyv výstavby MVE na ichtyofaunu na rieke Hron (stredné Slovensko). Sumarizáciou dát lovených druhov bola kvalitatívno-kvantitatívne zhodnotená ichtyofauna v období rokov 2007 – 2012. Michal Ochodnický prezentoval biomasu ako prírodný zdroj s najväčším potenciálom na Slovensku. V teoretickej časti sa venoval základnej charakteristike biomasy, jej rozdeleniu, vzniku a chemickému zloženiu. Charakterizoval biomasu podľa jej funkcií a snažil sa poukázať nielen na produkčné, ale aj na mimo produkčné funkcie. V empirickej časti kvantifikoval produkciu biomasy na ornej pôde, trvalých trávnych porastoch a lesných pozemkoch vo vybratom území Trenčianskeho kraja.

Všetky prezentované práce tematicky vyjadrovali možnosti a spôsoby ochrany zložiek životného prostredia alebo hodnotili zmeny v životnom prostredí dôsledkom antropogénnej činnosti. Uvedené témy boli vhodnou prezentáciou „oslavy" Svetového dňa Zeme na Katedre životného prostredia FPV UMB. Na základe hodnotenia komisie zvíťazila práca *Spoločenstvá heliofilných motýľov vidieckého sídla* študentky Jany Fodorovej. Druhé miesto obsadila práca *Kvalitatívne hodnotenie trávnikov ako súčasť verejnej zelene v urbánnej krajine a manažment ich údržby* Márii Rovňákovej a tretie miesto práca *Výstavba MVE a ich vplyvy na ichtyofaunu* Juraja Majera.

Na záver predsedníčka komisie prof. Valentyna V. Pidlisnyuk, DrSc. poďakovala študentom za prípravu, vypracovanie prác a ich prezentáciu, ako aj ich školiteľom, poďakovala prítomným a členom komisie za objektívne hodnotenie študentských prác. Študentská vedecká konferencia sa stala podujatím, ktoré si buduje tradíciu. Veríme, že v uvedenom trende zapájania študentov do vedecko-výskumnej činnosti budeme pokračovať aj v ďalšom akademickom roku.

PhDr. Ivan Murín
organizačný garant sekcie Životné prostredie ŠVK
doc. RNDr. Iveta Marková, PhD.
vedúca Katedry životného prostredia FPV UMB
Foto: Lukáš Kubiš, 1.r. Mgr štúdia Environmentálne manažérstvo

[1] Viď. http://www.fpv.umb.sk/veda-a-vyskum/studentska-vedecka-konferencia/

SVETOVÝ DEŇ VODY 2014

Pri príležitosti osláv *Svetového dňa vody 2014* (SDV) usporiadala Fakulta prírodných vied UMB v spolupráci s neziskovou organizáciou EnviroFuture v priestoroch Katedry životného prostredia FPV (KŽP FPV) sériu zaujímavých prednášok. Svetový deň vody 2014 sa niesol v zmysle hesla „Voda a energia", teda snaha objasniť prepojenie vody a výroby energie. Cieľom bolo podporiť vytváranie projektov a aktivít prepájajúcich rôzne sektory, ktoré povedú k energetickej bezpečnosti a k udržateľnému užívaniu vodných zdrojov v rámci udržateľnej ekonomiky.

Symbolický pozdrav Svetovému dňu vody poslali 18. marca 2014 účastníci podujatia, ktoré slávnostným príhovorom a uvítaním všetkých účastníkov otvorila vedúca KŽP FPV doc. Iveta Marková, PhD. a moderovania sa ujala Ing. E. Ščepková, PhD. zo študentskej organizácie EnviroFuture.

V programe odzneli prednášky a podnetné diskusné príspevky prezentované zástupcami partnerských organizácií: Slovenskou agentúrou životného prostredia v Banskej Bystrici, KŽP Fakulty prírodných vied UMB, OZ Nie ropovodu a Nadácie Ekopolis.

Obr.1 Pohľad na auditórium (Foto: E. Ščepková)

Do problematiky vody uviedla poslucháčov Ing. Renáta Grófová zo Slovenskej agentúry životného prostredia v Banskej Bystrici, ktorá predniesla prvú z prednášok s názvom *Bez vody niet života*. Názorným spôsobom ukázala, akou významnou látkou je voda, vyzdvihla fakt, že voda sa stala na Slovensku strategickou surovinou už v roku 2012. Zdôraznila, že mnohé z rozvojových miléniových cieľov priamo závisia od výrazného zlepšenia prístupu k vode, sanitácii, energii a energetickým zdrojom. Zaujímavé a podnetné bolo premietnutie filmu *Dáždnik* z archívu medzinárodného festivalu filmov o životnom prostredí Envirofilm.

Ing. Katarína Trnková, PhD. z Katedry životného prostredia FPV prezentovala tému *Voda a zdravie – pitná voda pre všetkých*. Predstavila vodu z pohľadu jej nevyhnutnosti pre človeka, vysvetlila situáciu s vodou vo svete, problémy, ktoré v súvislosti s nedostatkom vody vznikajú v rôznych oblastiach sveta. Predstavila krajiny s obmedzenými zdrojmi pitnej vody a porovnala situáciu na Slovensku, kde je kvalitnej pitnej vody dostatok. Cieľom prednášky bolo uvedomiť si hodnotu vody, situáciu s vodou v celosvetovom meradle a potrebu šetriť jej zdroje a obmedzovať aktivity, ktoré môžu viesť k ohrozeniu zásob podzemných vodných zdrojov.

Ohrozeniu zdrojov najväčšej zásobárne pitnej vody na Slovensku (oblasť Žitného ostrova) sa od svojho vzniku snaží predísť OZ Nie ropovodu. O aktivitách občianskeho združenia a hlavných cieľoch v oblasti ochrany pitnej vody informoval účastníkov Miroslav Dragun, predseda správnej rady OZ Nie ropovodu. Zdôraznil aktuálne kroky, ktoré združenie podniká pre zabránenie výstavby ropovodného prepojenia cez Žitný ostrov, Bratislava – Schwechat Pipeline. V prednáške sa zameral na environmentálne záťaže,

Obr. 2 Otvorenie podujatia doc. I. Markovou, PhD. (Foto: J. Tomaškin)

Obr. 3 Vystúpenie Ing. R. Grófovej zo SAŽP (Foto: J. Tomaškin)

Obr. 4 Prednáška K. Trnkovej, KŽP FPV UMB (Foto: E. Ščepková)

Obr. 5 Vystúpenie M. Draguna z OZ Nie ropovodu (Foto: E. Ščepková)

ktoré by realizáciou tohto projektu mohli nastať, vrátane prípadných havárií, ktoré významne znečisťujú alebo môžu spôsobiť znečistenie podzemných vôd a vodných tokov.

V príspevku Martiny B. Paulíkovej z Nadácie Ekopolis sa účastníci prostredníctvom konkrétnych príkladov dozvedeli, ako môžu komunity prispieť k ochrane vôd a vodných tokov. Na príkladoch dobrej praxe zo slovenských miest a obcí sa zviditeľnila činnosť miestnych komunít pri zapájaní sa do projektov ochrany vôd na Slovensku.

Prezentácie o inšpirujúcich aktivitách mimovládnych organizácií, ktoré zlepšujú životné prostredie, boli podnetným zážitkom pre študentov i odbornú verejnosť, ktorá sa na tejto milej udalosti zúčastnila.

Obr. 6 Prednáška M. B. Paulíkovej z Nadácie Ekopolis (Foto: J. Tomaškin)

Záverom ďakujeme organizátorom Fakulte prírodných vied UMB v Banskej Bystrici, SAŽP, OZ Nie ropovodu a Nadácii Ekopolis, ale predovšetkým neziskovej organizácii EnviroFuture za zorganizovanie podujatia pri príležitosti SDV a účastníkom za vytvorenie príjemnej a podnetnej atmosféry, keďže jednou z priorít KŽP FPV UMB je podpora aktivít súvisiacich s ochranou životného prostredia.

Ing. K. Trnková, PhD.
Katedra životného prostredia FPV UMB

Obr. 7 Spoločná fotka študentov EM z FPV UMB (Foto: E. Ščepková)

SLOVENSKÁ LITERATÚRA PRENIKÁ DO FRANKOFÓNNEHO SVETA

Na jeseň minulého kalendárneho roka sa z Katedry romanistiky Fakulty humanitných vied (od 1. 1. 2014 Filozofickej fakulty) UMB dostal na verejnosť výber z prozaických diel súčasných slovenských autorov a autoriek, preložený do francúzštiny pod názvom *Mosaïque de littérature française contemporaine – Mozaika súčasnej slovenskej literatúry* (Banská Bystrica : FHV UMB, 2013, 204 s.). Publikácia obsahuje 12 úryvkov od 9 autorov (Vladimír Balla, Michal Hvorecký, Ivan Kadlečík, Zuska Kepplová, Márius Kopcsay, Uršuľa Kovalyk, Silvester Lavrík, Maxim E. Matkin a Dušan Mitana). Ku každému autorovi je v slovenskom a francúzskom jazyku spracovaný životopisný medailón s prehľadom tvorby a krátkym prekladateľovým názorom na dielo autora/autorky, ktoré si na preklad vybral.

Od publikácií vychádzajúcich na pôde vysokej školy sa táto antológia odlišuje niekoľkými znakmi:

Prvým dištinkčným znakom je, že svojím obsahom a zameraním presahuje rámec akademického priestoru. Je totiž určená širšej frankofónnej verejnosti, vypĺňajúc medzeru v prezentácii aktuálnej slovenskej literatúry publiku tohto jazykového zamerania. Prekladanosť diel slovenských autorov do francúzštiny je veľmi nízka, a tak každý počin týmto smerom má veľkú cenu a plní významný interkultúrny cieľ.

Ďalším znakom hodným povšimnutia je fakt, že na preklade sa podieľali učitelia (3) a študenti (4) prekladateľstva Katedry romanistiky FHV UMB, čo predstavuje významnú didaktickú dimenziu prepojenia teoretického vyučovania s prekladateľskou praxou.

Popri interkultúrnej funkcii plní publikácia aj funkciu učebného textu pre študentov prekladateľstva a tlmočníctva – ako aj iných záujemcov o francúzsky jazyk –, keďže francúzske a slovenské texty sú zrkadlovo usporiadané, čo umožňuje priamu analýzu prekladových riešení.

Hodno spomenúť aj fakt, že v dnešnej dobe, nesúcej sa v znamení projektov a grantov, sa toto dielo zrodilo z čistého entuziazmu učiteľsko-študentského tvorivého tímu, ktorého iniciátorom a koordinátorom bol Nicolas Guy, absolvent parížskeho Inštitútu pre východné jazyky a kultúry, v súčasnosti pôsobiaci na Katedre romanistiky Filozofickej fakulty UMB.

O užitočnosti a úspešnosti tohto prekladového diela svedčí fakt, že vydaný náklad sa už minul. V súčasnosti sa pripravuje nové vydanie, rozšírené o úryvky z diel ďalších súčasných slovenských autorov/autoriek (napr. aj Mily Haugovej, ocenenej cenou Dominika Tatarku za rok 2013). Bude to pre frankofónneho adresáta ďalšia príležitosť oboznámiť sa so Slovenskom, jeho krajinou a obyvateľmi prostredníctvom ukážok zo slovenskej prozaickej produkcie v kvalitnom preklade.

doc. PhDr. Elena Baranová
Katedra romanistiky
FF UMB

SVIATOK BANSKOBYSTRICKEJ TRANSLATOLÓGIE

Konferencia *Preklad a tlmočenie 11* a sprievodné podujatia

Dňa 2. apríla 2014 sa v spoločenských priestoroch Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici konala medzinárodná vedecká konferencia *Preklad a tlmočenie 11*, ktorú každé dva roky organizuje Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici spolu so Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici a Občianskym združením Filológ.

Plenárna časť sa konala v preplnenej prednáškovej sále. Konferenciu otvorili dekan Filozofickej fakulty UMB doc. Mgr. Vladimír Biloveský, PhD., prorektor UMB pre vedu a výskum prof. PaedDr. Karol Görner, PhD. a riaditeľka Štátnej vedeckej knižnice PhDr. Oľga Lauková, PhD.

Na tohtoročnom fóre sme privítali vzácnych hostí zo zahraničia. Kľúčovú prednášku prezentovala svetoznáma

prof. Christiane Nordová

nemecká translatologička prof. Dr. Christiane Nordová pod názvom *Quo vadis, functional translatology*. Po jej vystúpený polemicky ladený príspevok s názvom *(Re)discovering a functionalist tradition, a Vademecum* predniesla PhDr. Zuzana Jettmarová, MSc. PhD. z Ústavu translatológie Karlovej univerzity v Prahe.

Po plenárnej časti, ktorá sa realizovala v anglickom jazyku a ktorú naše študentky a študenti šikovne simultánne tlmočili, nasledovalo občerstvenie a tradičné rozdelenie do štyroch sekcií – všeobecná translatológia, didaktika prekladu a tlmočenia, odborný preklad a umelecký preklad.

V oblasti tlmočenia reprezentoval zahraničie škótsky translatológ Jonathan Downie z Edinburghu s príspevkom *Research on, for, and with interpreting stakeholders: Do Social Media have a role to play?* Z maďarských univerzít pricestovali doc. Simigné Fenyő Sarolta a doc. Kegyesné Szekeres Erika, z Českej republiky A. Mandysová, z Poľska

B. Kotuła. Adriano Mafra z Brazílie ponúkol invenčnú analýzu prekladu D. Pedra.

Prestížnymi rečníkmi boli prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc. z Prešovskej univerzity v Prešove, z Univerzity Komenského v Bratislave prof. PhDr. Mária Kusá, CSc., doc. PhDr. Katarína Bednárová, CSc. a prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc., ďalej PhDr. Dušan Tellinger, CSc. z Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, PaedDr. Miroslava Gavurová, PhD., Mgr. Emília Janecová, PhD., ako aj doc. PhDr. Milan Žitný, CSc. zo Slovenskej akadémie vied. Z domácich vystúpili PaedDr. Mária Hardošová, PhD., PhDr. Elena Vallová, PhD., PhDr. Roman Ličko, PhD., PhDr. Anita Huťková, PhD., PhDr. Ivan Šuša, PhD. a mnohí ďalší. Celkovo na konferencii odznelo takmer päťdesiat zaujímavých translatologických prezentácií. Konferencia sa aj tento rok tešila vysokému záujmu zo strany kolegov i študentov.

Na druhý deň sa rokovalo na Filozofickej fakulte UMB na Ružovej ulici, a to v rámci prednášok a workshopov pre študentov. Prof. Nordová prednášala dopoludnia pre anglistov, popoludní pre germanistov.

Na anglickej prednáške (*Text analysis and functionalism*), ktorú otvoril PhDr. Martin Djovčoš PhD., sa venovala najmä rôznym funkciám textu a spôsobom efektívnej analýzy s cieľom splnenia požiadaviek zadávateľa. Pani profesorka zasadila úvahy do teoretického rámca teórie skoposu a študentom vysvetlila jej genézu a využitie. Študenti mali možnosť aktívne sa zapojiť otázkami na problémy, ktoré ich zaujímali.

Nemecké popoludnie s prof. Nordovou, ktorú na Ružovej ulici privítala doc. Zuzana Bohušová, bolo venované prekladateľským ťažkostiam a prekladateľským problémom. Študentky a študenti germanistky sa so záujmom započúvali do fundovaných vysvetlení o subjektívnych ťažkostiach a objektívnych problémoch pri profesionálnej translácii. Dozvedeli sa, že prekladanie sa neučíme prekladaním, ale tým, že odhaľujeme problémy, riešime ich a vhodné stratégie prenášame na podobné prípady. Ďalšia zaujímavá podtéma bola spojená s termínmi, ktoré pani profesorka v súvislosti s východiskovým textom a translátom zaviedla do germanistickej translatológie: *AT-in-Situation-in-Kultur* a *ZT-in-Situation-in Kultur*, čiže východiskový i cieľový text posudzujeme v situácii a v danej kultúre, a nie izolovane. Až pri takomto nastavení prekladateľ docieli skutočnú kvalitu.

Jonathan Downie, Christiane Nordová, Veronika Maťúšová, Matej Volešíni, Martin Djovčoš, Ida Topinková

Príklady pani profesorka uvádzala z prekladu turistickej brožúrky o Banskej Bystrici a spolu so študentmi preverovala funkčnosť a pragmatiku prekladov do nemčiny i angličtiny.

V podvečer sme zahraničných hostí sprevádzali po bystrickom námestí a okolí a zastavili sa aj na kalvárii. Slovo mali aj študenti 3. ročníka Veronika Maťúšová, Ida Topinková a Matej Volešíni, ktorí si na vlastnej koži odskúšali sprievodcovské tlmočenie.

prof. Christiane Nordová

Aby sa oboznámila aj s výskumom slovenských translatológov, s potešením sme jej darovali reprezentatívnu publikáciu *Translatológia a jej súvislosti 5 – Translationswissenschaft und ihre Zusammenhänge 5* (Viedeň: Praesens 2013), venovanú slovenskej teórii prekladu a tlmočenia, konferenčný zborník *Preklad a tlmočenie 10*, ale aj mnohé ďalšie zborníky a monografie.

Veríme, že hosťom a všetkým zúčastneným sa konferencia i sprievodný program páčili, a už teraz sa tešíme na budúce vedecké podujatia tohto druhu.

PhDr. Martin Kubuš
a doc. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD.
Foto: PhDr. Martin Kubuš
Filozofická fakulta UMB

10 rokov členstva Slovenska v EÚ Prednáška s diskusiou v priestoroch Vzdelávacieho centra Univerzitnej knižnice UMB

V súčasnosti sa ukazuje ako nevyhnutné, ba priam žiaduce mať prehľad o dianí v Európe aj prostredníctvom európskych inštitúcií a poznať aktuálne ciele spoločnej európskej politiky. S touto potrebou vedomostí sa stretávajú nielen študenti a pedagógovia vysokých škôl, ktorí sa európskej problematike aktívne venujú počas svojho štúdia alebo výskumu, ale aj široká laická a odborná verejnosť.

Dňa 15. apríla 2014 vo Vzdelávacom centre Univerzitnej knižnice UMB o aktuálnych európskych témach a dianí v Európe informoval podpredseda Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti Ivan Štefanec, ktorý prezentoval čo pozitívne a negatívne sa za desať rokov členstva Slovenska v Európskej únii udialo. Pertraktovanými témami prednášajúceho bola okrem celkového zhodnotenia pôsobenia Slovenska v EÚ (minulý i súčasný stav) aj situácia na Kryme, dôležitosť vzdelania (Erasmus mobility), téma zosúladenia trhových pravidiel a dodržiavania medzinárodných zmlúv, ľudských práv a pilierov EÚ, ktorými sú stabilita, mier a bezpečnosť. V tomto kontexte je nevyhnutné dodať, že téma prednášky korešpondovala s konkrétnymi predmetmi v rámci študijného programu európske kultúrne štúdiá.

Pán I. Štefanec pôsobí v politike od roku 2006 a počas svojho niekoľkoročného účinkovania v európskych inštitúciách a v NR SR sa stretáva s rôznymi názormi na problematiku členstva Slovenska v EÚ. Pre študentov Katedry európskych kultúrnych štúdií (KEKŠ) Filozofickej fakulty UMB bolo jeho vystúpenie nesmierne zaujímavé, pretože ich budúcnosť je úzko spätá s ďalším ekonomickým, politickým a kultúrnym vývojom v EÚ.

V diskusii otázky študentov sa týkali hlavne oblasti podnikateľskej sféry na Slovensku a podpory pre budúcich mladých slovenských podnikateľov, čo svedčí o mimoriadnom záujme mladých ľudí o danej problematike. Pán Štefanec študentom poskytol konkrétne príklady, ako možno v budúcnosti riešiť danú situáciu, pričom poukázal na príklady dobrej praxe, kde sa darí podnikanie podporovať (v rámci tzv. inkubátorov podnikania).

Študenti KEKŠ sa zaujímali aj o produkciu slovenských výrobkov a ich vývozu na zahraničný trh, komparáciu európskych výrobkov dovezených z iných členských štátov EÚ a problematiku nezamestnanosti. Z rozprúdenej živej debaty bolo cítiť evidentný záujem študentov o celkové dianie na Slovensku a v iných členských štátoch EÚ.

Do diskusie sa zapojila i viceprimátorka mesta Banská Bystrica, pani Katarína Čižmárová, ktorá poukázala na možnosti, ako sa študenti môžu podieľať na správe vecí verejných.

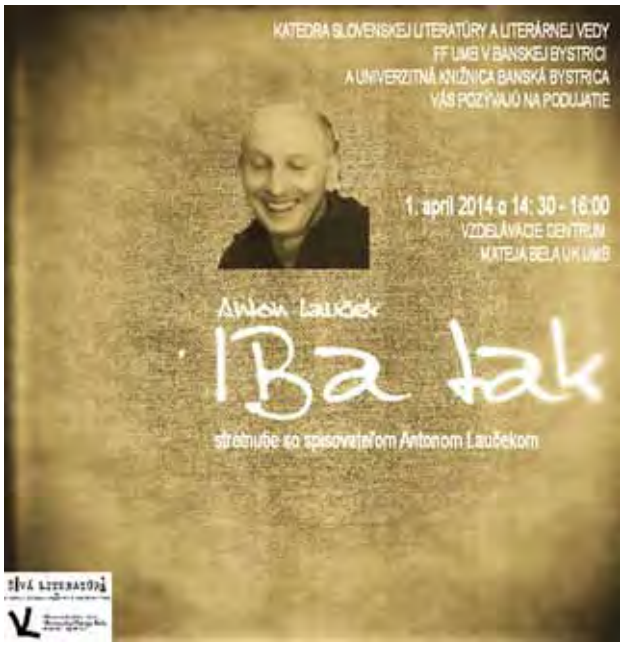
V závere pán Ivan Štefanec poďakoval vedúcej katedry Mgr. Gane Guitcheve, PhD. a ostatným členom katedry za organizáciu podujatia a študentom za vynikajúco pripravené otázky zamerané na problematiku členstva Slovenska v EÚ. Študentom zaprial veľa úspechov počas štúdia a mnoho pozitívnych skúseností z participácie na európskych projektoch a mobilitách v rámci EÚ.

Mgr. Anna Slatinská
Katedra európskych kultúrnych štúdií
FF UMB

Foto: Bc. Tatiana Murínová

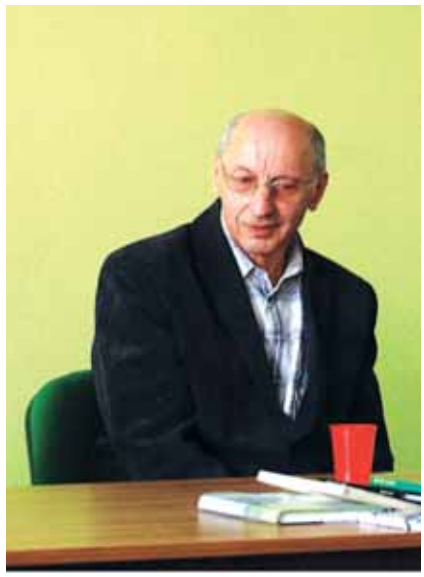
IBA TAK
STRETNUTIE S ANTONOM LAUČEKOM

Do podujatí organizovaných Katedrou slovenskej literatúry a literárnej vedy Filozofickej fakulty UMB patria

aj študentmi obľúbené stretnutia so slovenskými autormi či autorkami. Z niekoľkoročnej iniciatívy odborných asistentiek KSLLV sa tak postupne utvoril cyklus podujatí, ktoré v súčasnosti nesú názov Živá literatúra. V rámci tohto cyklu, ale i v rámci Týždňa slovenských knižníc, sme prvého apríla 2014 v priestoroch Vzdelávacieho centra Mateja Bela Univerzitnej knižnice UMB privítali prozaika, vysokoškolského pedagóga a literárneho vedca Antona Laučeka. V súčasnosti pôsobí ako docent na Katedre pedagogických štúdií Fakulty humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline.

Stretnutiu dominovalo najmä vlastné autorovo rozprávanie o svete, reálnom i fikčnom. Lauček postupne predstavil motivické línie svojej tvorby a poslucháčov zaviedol nielen do minulosti (opis masakry v Černovej), ale pozornosť upriamil aj na literárnu regionalistiku, ktorú tematicky viaže na Ružomberok a jeho okolie. Predstavil aj svoju tvorbu čítaním troch ukážok z čitateľsky úspešných zbierok *Iba tak*. Od svojej knižnej prvotiny *Zelená modrá* (1982) vydal už 16 knižných titulov a napísal televíznu inscenáciu

Benedikt. Zaspomínal si aj na svoje pôsobenie v Banskej Bystrici, ktorú zažil ako študent Pedagogickej fakulty. Niekoľko podnetných otázok z publika uzavrelo toto príjemné stretnutie, počas ktorého účastníkom stretnutia odporučil aj niekoľko čitateľských tipov.

Mgr. Hana Fodorová
Mgr. Mária Majerčáková
interné doktorandky
na KSLLV FF UMB
Foto: PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.

CENTRAL EUROPE
COOPERATING FOR SUCCESS.
EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
ETNOFOLK.eu
Folk Culture Heritage

V súčasnosti javy kultúrneho dedičstva už nepredstavujú prirodzenú súčasť nášho každodenného ani sviatočného života. Mnohé prvky tradičnej kultúry už stratili svoju pôvodnú funkciu, iné sa postupne transformovali do súčasného spôsobu života, prispôsobili sa novým podmienkam, životným štýlom a predstavám. Expanzia nových kultúrnych prvkov naučila dnešného človeka vnímať vlastnú kultúru inak. S postupným šírením globalizácie sa objavila potreba uchovávať dedičstvo kultúry predchádzajúcich generácií, ochraňovať a odovzdávať jeho hodnoty ďalej. Z uvedených dôvodov je veľmi pozitívne, že Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici a Ústav etnológie SAV v Bratislave sa v roku 2011 zapojili do riešenia medzinárodného projektu *ETNOFOLK: Ochrana a šírenie kultúrneho dedičstva ľudovej kultúry v Strednej Európe*. Koordinátorom projektu je Etnologický ústav Akadémie vied Českej republiky v Prahe a okrem už spomenutých slovenských etnologických pracovísk participuje na projekte aj Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatóintézete v Budapešti, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umjetnosti v Ljubljane a AiP Berou, ktorý je technickým koordinátorom. Po troch rokoch trvania sa riešenie projektu chýli ku konci, a preto je možné začať bilancovať výsledky. Hlavným cieľom je vytvorenie medzinárodného internetového portálu www.etnofolk.eu, na ktorom sa už priebežne tvorí *znalostná databáza*: fotografie, kresby, mapy z archívov riešiteľských pracovísk i živý

obsah: odkazy na udalosti, články, ktoré majú súvislosť s tradičnou ľudovou kultúrou z oblasti strednej Európy. Informácie z portálu ETNOFOLK sú určené predovšetkým výskumným pracovníkom, učiteľom, študentom, muzeologickým pracovníkom, architektom, podnikateľom, miestnym a regionálnym politikom, turistom, ale aj všetkým kreatívnym ľuďom so záujmom o ľudovú kultúru.

Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií nie je pamäťovou inštitúciou, nemá svoje vlastné archívy a v rámci Etnofolku má špecifické postavenie a úlohy. Členovia riešiteľského kolektívu ISKŠ pripravili komparatívne analytické správy o štátnych stratégiách ochrany a využívania tradičnej ľudovej kultúry v krajinách projektu, ako aj o legislatívnej ochrane kultúrneho dedičstva. V spolupráci s jednotlivými pracoviskami pripravili aj obsiahly súbor tzv. dobrých praktík vo využívaní dedičstva ľudovej kultúry v súčasnosti, ktoré môžu byť inšpiratívnym zdrojom pri organizovaní lokálnych a regionálnych podujatí tohto zamerania.

Ústav etnológie SAV pripravil výstavu o projekte propagujúcu dedičstvo ľudovej kultúry a dokumentárny film, ktorý predstavuje jednotlivé vedecké pracoviská a časozberným spôsobom priebehu riešenia projektu. Výstava bola na začiatku roka 2014 sprístupnená aj vo foajé Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela. Okrem spomínaných aktivít sú pripravené aj DVD nosiče *Premeny tradičnej zbožnosti – Púte*, *Premeny tradičnej stravy – Štrúdľa*, ako aj vedecké publikácie o náboženskom živote a kulinárnej kultúre.

Výstava medzinárodného projektu ETNOFOLK: Preservation and Enhancement of Folk Culture Heritage in Central Europe (Ochrana a šírenie kultúrneho dedičstva ľudovej kultúry v Strednej Európe)Projektový míting Praha / foto ISKŠ FF UMB

Európske národy odvodzujú veľkú časť svojej identity práve z dedičstva ľudovej kultúry. Uchovávanie a pestovanie kultúrneho dedičstva je tak dôležitou výzvou pre súčasné spoločnosti, pretože stelesňuje kontinuitu ich historického vývoja a predstavuje zdroj hodnôt, ktoré spájajú minulosť, súčasnosť a budúcnosť do súvislého a pochopiteľného celku. Členovia projektu sa počas jeho riešenia stretávali na pravidelných projektových mítingoch v jednotlivých krajinách, spoločne napĺňali ciele a kreovali jednotlivé pracovné úlohy. Pozitívna vzájomná spolupráca by mohla vyústiť aj do ďalších rokov pri tvorbe iných výskumných tvorivých procesov.

Projekt ETNOFOLK : *Preservation and Enhancement of Folk Culture Heritage in Central Europe* je súčasťou programu CENTRAL EUROPE cooperating for success a je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja EÚ (ERDF).

PhDr. Katarína Koštialová, PhD.
Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií, FF UMB

Foto: ISKŠ FF UMB

Projektový míting Praha / foto EÚ AV ČR, v.v.i.

Projektový míting Praha / foto EÚ AV ČR, v.v.i.

ODIŠIEL ELEGÁN ŽIVOTA A LITERATÚRY

Motto:

„Život treba žiť, a nie oplakávať, a nie žobrať o lepší osud. Život si aj tak ide ďalej a nedbá na ničie starosti, žiaľ, biedu... Veď preto má človek mocné ruky a múdru hlavu, aby si stvoril osud sám a niesol si ho sám.“

(Ladislav Ballek,
Púť červená ako ľalia, 1969)

Pred tohtoročnou Veľkou nocou sa kultúrna verejnosť na Slovensku dozvedela smutnú správu, že 15. apríla 2014 zomrel významný slovenský prozaik, publicista, esejista, ale aj diplomat a bývalý poslanec NR SR Ladislav Ballek (nar. 2. 4. 1941, Terany).

Do vývinu novodobej slovenskej literatúry sa zapísal najmä svojimi „južanskými“ románmi *Pomocník* (1977) a *Agáty* (1981), v ktorých vyspelým rozprávačstvom premietol do umeleckého tvaru historické i intímne ľudské. Pritom nielen v umeleckej, ale aj prirodzene človečenskej výpovedi v každodennom živote vážil slová s citom. Ladislav Ballek „vniesol do slovenskej literatúry mestskú noblesu a ľudovú vrúcnosť, do slovenskej kultúry zmysel pre porozumenie a účasť“ (Gabriela Rothmayerová) a neustále poukazoval na význam kultúry a prítomnosť kultúrnosti v spoločenskom žití. Nielen, ale aj preto neraz vyslovil vetu: *„Kultúra je v našom živote najdôležitejšia“*.

Súbežne s prozaickou tvorbou sa rozvíjala aj Ballekova pomerne rozsiahla esejistika a kultúrna publicistika, ktorá svojimi koreňmi siaha do autorových „učebných liet“ strávených v Banskej Bystrici. Ako absolvent šahanského gymnázia začal od septembra 1959 študovať na Pedagogickom inštitúte v Banskej Bystrici (študijné zameranie na slovenský jazyk – dejepis – výtvarnú výchovu): *„Prišiel som skúsiť šťastie, urobiť dodatočné prijímacie skúšky na vysokú školu, čo mala ešte núdzu o študentov, keďže na iné, a najmä pre svoje kádrové vysvedčenie, som odporúčanie nedostal. Prijali ma tu s podmienkou, a rozhodli o mne na dlhé roky, vskutku podstatne o všetko“* (*Zlatý stôl*, 2000, s. 31 – 32). Na toto kľúčové obdobie svojho ľudského, intelektuálneho aj umeleckého dozrievania si L. Ballek neskôr zaspomínal s úctou a vďakou: *„Na pôdu našej matky živiteľky, ako sa každému vysokému učeniu obrazne hovorí, som vkročil v časoch, keď sa jeden vek končil a druhý zakladal. Tento svoj pobyt som v duchovnom zmysle vnímal ako prechod z prítmia do svetla, a to predovšetkým zásluhou našich pánov profesorov... Za veľa, naozaj za veľa každému z nich vďačím. Za duševnú vyrovnanosť, za vnútornú slobodu, za znovuzrodenie viery v budúcnosť...“* (Ladislav Ballek v knižke spomienok na Ivana Plintoviča: *Človek požehnaný ľudskosťou*. Zost. Slavomíra Očenášová-Štrbová, 1998). Počas štúdia sa aktívne zapojil do kruhu mladých autorov ako člen spolku LITERA, kde rozvíjal svoj prirodzený talent. Publikačne debutoval v *Stredoslovenskom almanachu 1964* poviedkami *Dáždnik*, *Rana*, *Varič*, ktoré napísal ešte ako študent a čítal ich v internáte v kruhu spolužiakov, začínajúcich autorov.

Po skončení vysokoškolského štúdia, po krátkom pobyte na Orave, zostal pracovať v meste pod Urpínom najskôr ako redaktor v banskobystrickom rozhlasovom štúdiu (1966 – 1968) a potom v redakcii stredoslovenského denníka Smer (1968 – 1972). Na týchto pracoviskách pracoval so slovom, formuloval myšlienky o ľuďoch a formoval sa ako spisovateľská osobnosť. V tvorivých kultúrnych kruhoch pobudol v Banskej Bystrici v čase, keď sa mesto rozvíjalo ako druhé literárne a umelecké centrum Slovenska. Počas pôsobenia v stredoslovenskej metropole mu vyšli tri knihy – „farebné prózy“ – *Útek na zelenú lúku* (1967), *Púť červená ako ľalia* (1969) a *Biely vrabec* (1970), ktoré podľa jeho vlastných slov *„... boli istou správou našej generácie o tom, že čím väčšmi sa zjednodušuje okolitý svet spoločensky, o to väčšmi sa komplikuje vnútorný svet každého z nás. Hovoril som o úteku, o vzbure, o pokore, o predstieraní, naznačiac, že jednoznačnosť v našich rozhodnutiach – či len vzbura, či len pokora, či len predstieranie, nevedie nikam, len k osobným útokom a tragédiám.“*

Ballekov výrazný podiel na kultúrnom rozvoji Banskej Bystrice v priebehu šesťdesiatych rokov 20. storočia ocenila po rokoch Univerzita Mateja Bela ako výraz úcty a vďaky prominentnému absolventovi Pedagogického inštitútu v Banskej Bystrici (predchodcu dnešnej Univerzity Mateja Bela) s prihliadnutím na jeho unikátny vklad do rozvoja novodobej slovenskej literatúry a dlhoročnú aktívnu účasť v kultúrno-spoločenskom živote Slovenska udelením čestnej vedeckej hodnosti *doctor honoris causa Univerzity Mateja Bela* (9. septembra 2002). Následne sa 23. októbra konala literárnovedná konferencia *Literárne dielo Ladislava Balleka*, z ktorej vyšiel rovnomenný zborník. V úvodnom slove publikovaných príspevkov prof. Kristína Krnová poznamenala, že *„zamýšľanie sa nad Ballekovou tvorbou je zamýšľaním sa nad životom, nad jeho zmyslom v súradniciach spoločenského a individuálneho bytia, v kontexte jeho historických individuálne špecifických parametrov.“*

Nečakaný odchod do večnosti tohto *elegána života a literatúry* znamená, že naša spoločnosť bude chudobnejšia o človečenské slovo intelektuála, ktoréhо myslenie (vyslovené i napísané) núti zamýšľať sa nad každodennými činmi tak v spoločenskom, ako aj individuálnom bytí. Svedčí o tom aj jeden z jeho apelov vyslovený v jednom z rozhovorov: *„Dnes je jedinou výrobnou silou ľudský duch. Musí byť vzdelaný, ale aj kultivovaný, inak nebude mať vzťah k druhému človeku. Ak sa nebudeme kultivovať, doplatíme na to.“*

Česť jeho pamiatke!

doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.
Katedra slovenského jazyka
a komunikácie FF UMB

Študentská vedecká aktivita 2014 na slovakistických Katedrách a jej ďalšie úspechy

Aj v akademickom roku 2013/2014 učitelia a učiteľky Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici podporili študentskú vedu, ktorá vyvrcholila prezentáciami prác a aktivít dňa **9. apríla 2014** v celofakultnom kole za účasti 12 katedier a vyše 150 študentov a študentiek. Spoločnú sekciu rokovania vytvorili aj tri nástupnícke katedry pôvodnej Katedry slovenského jazyka a literatúry – Katedra slovenskej literatúry a literárnej vedy, Katedra slovenského jazyka a komunikácie a Katedra translatológie. Študentskej vedeckej aktivity sa v tomto roku zúčastnil jeden študent a sedem študentiek z rôznych stupňov a rokov štúdia učiteľskej i neučiteľskej slovenčiny, ktorí svojimi príspevkami vytvorili tematické bloky – prekladateľský, prekladateľsko-lingvistický a literárny. Po slávnostnom otvorení prebiehalo rokovanie podľa zverejneného programu a v štandardnej postupnosti prezentácií príspevkov, prečítaní posudkov a diskusie. V poslednom bloku sa súčasťou prezentácie stali aj dve krátke „rozhlasové inscenácie" v podaní študentov a študentiek druhého roka štúdia Bc. stupňa.

Výsledné poradie ocenených určila komisia v zložení Mgr. Martina Kubealaková, PhD. – predsedníčka, PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD. – fakultná/katedrová koordinátorka ŠVA a členka, Mgr. Henrich Jakubík, PhD. – člen, Mgr. Igor Lalík – člen ad hoc, nasledovne: 1. miesto získal Ľubomír GÁBOR (UAP, 2. rok štúdia Mgr.) za prácu *Projekcia sveta Hugolína Gavloviča*, 2. miesto sa komisia rozhodla udeliť študentke **Andrei TOKÁROVEJ** (PT, 1. rok štúdia Bc.) za prácu *Substitúcia frazeologizmov v umeleckej prekladovej literatúre (C. S. Lewis: Lev, šatník a čarodejnica)* a na 3. mieste sa umiestnila **Lenka GLODEKOVÁ** (PT, 1. rok štúdia Mgr.) s prácou *Reklamné slogany a ich preklad*. Už tradičnú Cenu publika získala **Margita VOJTKUĽÁKOVÁ** (UAP, 2. rok štúdia Bc.), prezentujúca prácu s názvom *I Detvan stál na (banskobystrických) javiskových doskách: Komparácia „poetického a dramatického Detvana"*.

Právom cítená hrdosť

Naši ocenení so svojimi príspevkami vycestovali aj za „hranice" alma mater. Andrea Tokárová sa zúčastnila **7. ročníka študentskej literárnovednej konferencie organizovanej Katedrou slovenského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku**, kde svojím príspevkom a prezentáciou zaujala a ***bola v trojici ocenených***. Margita Vojtkuľáková a Ľubomír Gábor sa zúčastnili **študentskej literárnovednej konferencie, organizovanej Ústavom pre českú literatúru Akadémie vied ČR v spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovej v Prahe**. V konkurencii 19 účastníkov a účastníčok rôznych stupňov štúdia (bakalársky, magisterský, doktorandský) *z väčšiny slovenských, no najmä českých univerzít* svojimi príspevkami obaja upútali, vzbudili diskusiu a pozitívne ohlasy. Kvalita príspevku Ľubomíra Gábora bola ocenená Čestným uznaním.

Všetkým zúčastneným ďakujeme a blahoželáme. Veríme, že aj úspechy mimo domácu pôdu sú dôkazom opodstatnenosti ŠVA a zároveň motiváciou a výzvou pre každého študenta a študentku zapojiť sa do ďalšieho ročníka, na ktorý sa už teraz všetci tešíme.

Početná podpora v diskutujúcom publiku

Mgr. Martina Kubealaková, PhD.
PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.
Katedra slovenskej literatúry
a literárnej vedy
Filozofická fakulta UMB
Autorka fotografií:
PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.

SERVICE LEARNING UŽ AJ NA UNIVERZITE MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

Pomáhajme (si) navzájom

Porada lektorského tímu pred záverečným stretnutím (Autorka: Zuzana Bariaková)

So záverom akademického roka 2013/2014 sa spája aj uzatváranie predmetu *service learning 1* a *2*, ktorý sa pilotne zaviedol do vyučovacieho procesu na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici v rámci projektu *Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania na UMB* podporeného zo zdrojov Európskej únie.

Jedným z cieľov predmetu je naučiť študentov a študentky vedieť pracovať v tíme, plánovať aktivity, propagovať, primerane komunikovať, plánovať v čase, urobiť rozpočet, zrealizovať a vyhodnotiť akciu. Jeho vyučovacia časť sa realizuje formou dvoch desaťhodinových blokov, kde riešiteľský tím lektorsky sprevádza študentov a študentky príslušnými témami. Okrem teoretických vedomostí a praktických skúseností je cieľom tejto časti predmetu aj za využitia tvorivých a aktivizačných metód dosiahnuť u študentstva zvnútornenie poznania, že koncepcia service learning nepredstavuje jednosmerné vzdelávanie sa (tok informácií od učiteľa k žiakovi), ale ide o rozvoj kompetencií (vedomostí, zručností a postojov) študentov potrebných **na realizáciu aktivít v prospech iných ľudí**. V druhej fáze predmetu sa ťažisko aktivity prenáša na študentov a študentky, ktorí v skupinách **majú za cieľ identifikovať vlastnú potrebu, potrebu komunity a školy, vytvoriť aktivitu** smerujúcu k naplneniu zistených potrieb a zrealizovať ju najneskôr do konca letného semestra príslušného akademického roka. Pri tejto práci aj naďalej spolupracujú so svojimi vyučujúcimi formou tútorstva/mentorstva, kde minimálne dvakrát do mesiaca dochádza ku konzultovaniu

Tohtoroční absolventi a absolventky predmetu service learning (Autorka: Adina Lionte)

vhodnosti zvolenej aktivity, ako aj jej plánovania, realizácie a vyhodnotenia. Takto v ideálnom prípade prejdú za jeden akademický rok všetkými fázami (krokmi) service learningu – prípravou, akciou, reflexiou, evalváciou a oslavou.

Na dvojsemestrálny výberový predmet sa v tomto roku prihlásilo 51 študentov a študentiek všetkých stupňov štúdia rôznych študijných programov a v štruktúre service learningu sme sa spolu s nimi ocitli vo fáze evalvácie a oslavy úspešne zrealizovaných aktivít. V tomto príspevku by sme chceli (nielen) akademickej obci predstaviť aktivity, ktoré vnímame v kontexte výchovno-vzdelávacieho procesu ako výnimočné.

Prezentácia jednotlivých projektov (Autorka: Zuzana Bariaková)

Projektom ***Podarujme nádej*** skupina študentov a študentiek sociálnej práce tvorená Veronikou Volfovou, Evou Holíkovou, Katarínou Kuvikovou, Lenkou Geľhošovou, Lukášom Kurpašom a Marekom Hecklom reagovala na potrebu pomoci ľuďom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej situácii. Išlo o klientov a klientky krízového strediska Domu sv. Alžbety (krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov), pre ktorých v dňoch 29. a 30. novembra 2013 pripravili tvorivé dielne, čím sa pokúsili rozvinúť ich zručnosti pri vyrábaní vianočných predmetov. Tie sa v záverečnej fáze snažili speňažiť na vianočných trhoch (6. decembra 2013). Pre organizujúcu skupinu táto aktivita okrem iného viedla aj k získaniu prehľadu o chode krízového centra (pri práci sa zoznámili s deťmi, matkami, zamestnancami), kde sa ako sociálni pracovníci a pracovníčky môžu v budúcnosti uplatniť. Do aktivity sa zapojil aj Detský domov v Novej Bani. Odbornými mentorkami aktivity boli Mgr. Lívia Nemcová, PhD. a PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD., z Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici.

Carneval Kokobongo (Autor: Gabriela Oravcová)

Projekt *Živá knižnica* sa realizoval 20. decembra 2013 a bol určený žiakom a žiačkam stredných škôl a jeho hlavným cieľom bolo poukázať na problematiku zdravotného postihnutia, segregácie Rómov a Rómok, sexuálnej orientácie a pod. prostredníctvom skutočných príbehov, ktoré „čítajú" ľudia priamo žiakom a žiačkam. Snahou tohto projektu bolo odbúravanie stereotypov, prejavov rasizmu a xenofóbie a uskutočnil sa v spolupráci s organizáciou *Amnesty International*. Priamej aktivite predchádzalo školenie študentiek za tzv. „knihovníčky", ktorými sa stali Petra Šulejová, Nikola Schöni, Mária Vozárová, Mária Vykročová, Dominika Ruskóvá a Barbora Sujová. Aj pri tejto aktivite boli odbornými mentorkami Mgr. Lívia Nemcová, PhD. a PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD.

Projekt ***Tvorivé dielničky pre deti i mamičky*** realizovala študentka Monika Hučková z Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty UMB v spolupráci s o. z. Klub Pathfinder – Prieskumník. Spolu s ďalšími dobrovoľníkmi 18. februára 2014 pripravila pre deti z nízkoprahového centra *Kotvička* detské tvorivé dielne. Jej aktivita pomohla úspešne naštartovať sériu tvorivých dielničiek v tomto zariadení, ktoré i naďalej pokračujú pod mentoringovým vedením Mgr. Jany Šolcovej, PhD., z Katedry sociálnej práce PF UMB.

Projekt s netradičným názvom ***Carneval Kokobongo*** realizovali 14. marca 2014 študentky Milana Šajgalíková, Katarína Šípošová, Michaela Vránska, Gabriela Oravcová, Alena Šišiaková, Katarína Nikšičová a Veronika Žemberyová pod vedením mentorky Mgr. Jany Šolcovej, PhD. Projekt reagoval na priamu potrebu krízového strediska pre deti a osamelých rodičov – Dom sv. Alžbety. Cieľom projektu bolo spestriť deťom voľný čas, naučiť ich rozoznávať základné druhy zvierat a formou zábavy rozvíjať ich kreativitu. Študentky okrem zaujímavého programu zabezpečili prostredníctvom oslovenia sponzorov pre deti hračky do tomboly. Okrem úspešného dňa sa podarilo študentkám rozvinúť spoluprácu v podobe dobrovoľníctva v rámci poobedňajšieho klubu detí v tomto zariadení.

Projekt ***Psíkom v núdzi naporúdzi*** realizovali študentky Simona Vinczeová, Mária Vajsová, Ivana Patrášová, Nicole Šufliarska, Erika Škripková pod vedením mentorky doc. PhDr. Alžbety Brozmanovej Gregorovej, PhD., z Katedry sociálnej práce Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici. Aktivita spočívala v zbierke pre občianske združenie *Pes v núdzi* a jej cieľom bolo spropagovať združenie pomocou zbierky a pomôcť organizácii darovanými predmetmi. Zbierka prebiehala v dňoch 17. 3. 2014 – 1. 4. 2014 v priestoroch Pedagogickej fakulty UMB na Ružovej 13. Tímu sa pre občianske združenie *Pes v núdzi* podarilo vyzbierať jedlo pre psov, obojky, misky, deky a dezinfekčné prostriedky.

Projektom ***Tvorivé dielne pre seniorov*** v Domove sociálnych služieb Hrochoť vytvorili študentky Ivana Brzulová, Michaela Herdová, Maria Husar a Kristína Petríková priestor pre precvičenie jemnej motoriky, kreativity a estetiky klientov sociálnych služieb. Hlavným cieľom bolo zrealizovať tvorivé dielne pri príležitosti Veľkej noci na základe požiadavky klientov a klientok zariadenia sociálnych služieb. Aktivita sa uskutočnila 31. 3. 2014 v trvaní od 9.00 do 12.00 hod. a jej mentorkou bola PhDr. Miroslava Tokovská, PhD., z Katedry sociálnej práce PF UMB v Banskej Bystrici. Zaujímavosťou je, že študentky oslovili s prosbou o sponzorstvo formou rozmanitého materiálu, vyfúknutých vajec a podobne obyvateľov miestnej komunity, na čo obyvatelia obce Hrochoť reagovali veľmi pozitívne.

V projekte ***Charitatívnej zbierky*** pre detský domov „Mauricius“ v Kremnici išlo o zorganizovanie predvianočnej zbierky oblečenia a školských potrieb, čím chceli študentky Emília Budáčová, Veronika Feriancová, Zuzana Repiská a Vanda Lamošová (pri identifikácii potrieb komunity) zlepšiť situáciu detských klientov a klientok. Aktivita sa uskutočnila začiatkom novembra v Bzovskej Lehôtke.

Dňa 3. januára sa podarilo v spolupráci s Horoklubom ŠK UMB v Banskej Bystrici zrealizovať projekt pod názvom ***Lezečkovica***. Toto netradičné horolezecké podujatie pre deti a širokú verejnosť malo za cieľ získať dobrovoľnou zbierkou finančné prostriedky, ktoré boli použité na podporu misijnej cesty do Afriky pre študentku Máriu Dudákovú.

Tvorivé dielničky pre deti i mamičky (Autor: Janka Šolcová)

Projekty s využitím pohybových a animačných aktivít – ***Hľadanie opičieho kráľa*** a ***Po stopách Šmolkov*** pre deti ZŠ Bakossova zrealizovali 26. marca a 4. mája 2014 Júlia Vitková, Lucia Sirotiarová a Štefan Vozár. Cieľom týchto programov bolo umožniť deťom aktívne tráviť voľný čas inovatívnymi činnosťami. Okrem pohybových aktivít a hier deti formou zábavy rozvíjali svoju tvorivosť a kreativitu. Mentorom týchto projektov bol PaedDr. Jaroslav Kompán, PhD., z Katedry telesnej výchovy a športu Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici.

Univerzitnou nocou literatúry dňa 30. apríla 2014 vyvrcholili polročné prípravy aktivity tímu tvoreného Simonou Šedovičovou, Jozefou Pevčíkovou, Máriou Bílkovou, Zuzanou Leitnerovou, Martou Ševcovou, Monikou Hrubjákovou, Simonou Samekovou, Teréziou Kmeťovou, Luciou Havrilovou, Patríciou Rozgonyiovou, Janou Lojanovou, Marikou Arvensisovou a Marekom Čiernikom za spolupráce s Akadémiou umení v Banskej Bystrici. Z mnohých cieľov tejto aktivity vyberáme snahu o spropagovanie súčasnej – predovšetkým slovenskej – umeleckej literatúry a motiváciu k aktívnemu tráveniu voľného času čítaním. Mentorkami aktivity bola doc. PhDr. Katarína Chovancová, PhD., z Katedry romanistiky, PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD., a Mgr. Martina Kubealaková, PhD., z Katedry slovenskej literatúry a literárnej vedy Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici.

V závere letného semestra sme na spoločnom bloku za pozvania všetkých vyučujúcich UMB prezentovali realizované aktivity, reflektovali vlastný proces učenia (sa) a vyhodnotili celý priebeh predmetu. Zo spätných sebareflexií je zrejmé výrazne pozitívne reagovanie na zavedenie predmetu *service learning*, ale predovšetkým uvedomenie si svojich silných a slabších stránok, rozvoj širokého spektra kompetencií a vymyslenie, zorganizovanie a úspešné zrealizovanie zmysluplných projektov. Študenti a študentky UMB aj takouto činnosťou dokladujú svoje schopnosti aplikovať počas štúdia nadobudnuté vedomosti v praxi a tím service learningu na UMB aj v mene partnerských organizácií a komunity vyjadruje poďakovanie ich spontánnosti, nasadeniu a kreativite, ktoré v konkrétnych projektoch dokazujú opodstatnenosť takto realizovaného vzdelávania.

Viac o stratégii service learning, ako aj o aktivitách s ňou súvisiacich si môžete prečítať na webovej stránke www.servicelearning.umb.sk.

Za tím service learning na UMB
Mgr. Martina Kubealaková, PhD.
PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.

Katedra slovenskej literatúry
a literárnej vedy

Filozofická fakulta UMB

UNIVERZITNÁ NOC LITERATÚRY

Prečítali ste už niekedy sedem kníh za štyri hodiny? Nemožné? Študentky, študenti a pedagogičky z Filozofickej a Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v spolupráci s Akadémiou umení pripravili netradičné kultúrne podujatie, ktoré vyvrcholilo 30. apríla 2014.

Skupinová aktivita *Univerzitná noc literatúry* bola realizovaná ako výstup celouniverzitného výberového predmetu *service learning*, ktorý bol zaradený do vyučovania v rámci projektu *Rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici* ITMS 26110230077, podporeného zo zdrojov Európskej únie.

Naša aktivita reagovala na neprítomnosť viditeľnejšej angažovanosti vzdelávacích inštitúcií, ale aj študentov a študentiek na kultúrnom živote mesta. Inšpirovali sme sa myšlienkou medzinárodného podujatia *European Literature Nights* s cieľom priblížiť súčasnú literatúru verejnosti inovatívnym spôsobom prostredníctvom série verejných čítaní a sprievodných akcií.

Šírením kultúry a umenia chceme aj v budúcnosti prispieť k zachovávaniu kultúrnych hodnôt, zvyšovaniu pozitívneho vzťahu verejnosti k umeniu, k tvorbe spisovateľov/umelcov a špecificky k čítaniu. Účasťou širokej verejnosti vrátane detí a Nepočujúcich

Plagát podujatia Univerzitná noc literatúry

Tím Univerzitnej noci literatúry s čítajúcimi (foto: Andrej Brummer)

S literárnym pasom za výbornými knihami (foto: Andrej Brummer)

sme chceli odstraňovať bariéry a viesť spoločnosť k bezpredsudkovému vzájomnému vnímaniu a porozumeniu. Aj preto sme sa tento rok rozhodli na jednom stanovišti predstaviť literatúru pre deti a mládež a súčasne na všetkých stanovištiach viesť „simultánne čítanie" – čítaný text prevádzať do slovenského posunkového jazyka. Chceli sme osloviť prostredníctvom rodičov ich deti a už od útleho veku podporovať vytváranie pozitívneho vzťahu ku knihám. Do svojich kruhov sme pozvali komunitu Nepočujúcich, s ktorými sme v tomto nultom ročníku nadviazali spoluprácu, čím sme priamo reagovali na ich apel o chýbajúcej kultúre šírenej nielen hovoreným slovom.

Študentská participácia môže byť ukážkou posilňovania občianskej zodpovednosti, motivácie k iniciatíve a aktivite a odmietania pasívneho príjmu vzdelania, kultúry a služby. Zároveň bola príprava *Univerzitnej noci literatúry* študentmi a študentkami (pod odborným dohľadom vyučujúcich) príležitosťou na získanie praktickej skúsenosti v oblasti projektovania, komunikácie, rozvoja medziľudských vzťahov či aktívnym prepojením teórie zo školy s praxou.

V deň konania podujatia pri vstupe do budovy Filozofickej fakulty UMB dostali návštevníci tzv. „literárny pas" obsahujúci základné informácie o literárnych dielach a ich autoroch, sponzoroch a partneroch projektu, mapku stanovíšť a tiež pole na pečiatky. Tie boli pripravené na každom stanovišti, na ktorom sa zúčastnili čítania. Čítanie ukážok prebiehalo naraz na siedmich stanovištiach rozmiestnených v priestoroch Filozofickej fakulty UMB a blízkom

okolí. Každé čítanie trvalo 15 minút, potom mali návštevníci 15 minút na presun na ďalšie stanovište podľa vlastného výberu. Čítania tak trvali 3,5 hodiny, po nich nasledovalo spoločné stretnutie všetkých účastníkov a účastníčok. Tí, ktorí absolvovali všetkých sedem stanovíšť a nazbierali tak všetkých sedem pečiatok, mali možnosť prostredníctvom vyplneného literárneho pasu zapojiť sa do tomboly a vyhrať ceny v podobe sponzorských predmetov. Tiež získali možnosť zakúpiť si čítané knihy za zvýhodnenú cenu z vydavateľstva K. K. Bagalu.

Počas verejných čítaní sa predstavilo sedem knižných úryvkov zo súčasnej slovenskej (a v jednom prípade aj českej) literatúry na siedmich zaujímavých miestach – napr. v zasadacej miestnosti dekana FF UMB, v Univerzitnom pastoračnom centre, v jedálni ŠD 1, v telocvični na Tajovského 40, v „Katakombách“ (suterén na Tajovského 51 v priestoroch Katedry etiky a aplikovanej etiky), v sklenenom výklenku na prvom poschodí FF a tzv. Domčeku.

Privítali vás hlasy čítajúcich, ktoré sa viažu k univerzite alebo ku kultúre, nocou v znamení literatúry tento rok sprevádzali dekan Filozofickej fakulty UMB **Vladimír Biloveský**, herečka Bábkového divadla na Rázcestí **Ivana Kováčová**, televízny a rozhlasový redaktor **Peter Zemaník**, germanistka a prekladateľka **Paulína Šedíková Čuhová**, hudobník zo skupiny *Sto múch* **Juraj Haško**, slovenská reprezentantka v biatlone a študentka Právnickej fakulty **Paulína Fialková** i český literárny kritik a básnik **Jakub Chrobák**.

Išlo o veľký a organizačne náročný projekt, ktorého realizácia by nebola možná bez partnerov a sponzorov. Naše (hlavný organizačný tím tvorili 3 vyučujúce – PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD., doc. PhDr. Katarína Chovancová, PhD., Mgr. Martina Kubealaková, PhD., 12 študentiek a 2 študenti: Simona Šedovičová (2. Bc. FF), Jozefa Pevčíková (2. Bc. FF), Lucia Havrilová (1. Mgr. FF), Simona Sameková (3. Bc. PF), Tereza Kmeťová (2. Bc. PF), Mária Bílková (2. Bc. FF), Zuzana Leitnerová (2. Bc. FF), Monika Hrubjáková (2. Bc. FF), Marta Ševcová (2. Bc. FF), Jana Lojanová (2. Bc. FF), Patrícia Rozgonyiová (2. Bc. FF), Marika Arvensisová (1. PhD. FF), Marek Čiernik (2. Bc. FF) a Denis Mačor (AU)) poďakovanie preto patrí v prvom rade siedmim statočným čítajúcim, tlmočníkom a tlmočníčkam do slovenského posunkového jazyka, všetkým študentom/dobrovoľníkom a študentkám/dobrovoľníčkam (bolo ich viac ako 40), grafickému dizajnérovi Rudolfovi Kraščeničovi, Filozofickej fakulte a Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici, Akadémii umení, Europe Shopping Centru, Univerzitnému pastoračnému centru, V-clubu, čajovni Čarovňa, K. K. Bagalovi, mediálnemu partnerovi Rádiu Regina a Televíznemu klubu nepočujúcich RTVS, ktorý nielenže odvysielal upútavku na podujatie, ale bol prítomný aj počas čítaní. Z pozvaných hostí, ktorí sa zúčastnili *Univerzitnej noci literatúry*, by sme rady spomenuli Mgr. Evu Polgáryovú, PhD. a Mgr. Boženu Mizerovú z Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania, ako aj Štátnu vedeckú knižnicu – Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici v zastúpení Mgr. Evy Urbanovej, PhD., ktoré celé podujatie zaznamenalo nielen pre archívne účely v podobe bohatého audiovizuálneho a obrazového materiálu.

Dekan FF UMB Vladimír Biloveský číta Stanislava Rakúsa (foto: Andrej Brummer)

Čítalo sa aj vo výklenku na Tajovského 40 (foto: Andrej Brummer)

Čítanie je pre všetkých (foto: Zuzana Bariaková)

Tombola vo V-clube (foto: Zuzana Bariaková)

Aj nepočujúci priatelia mohli zažiť čítania vďaka úžasným tlmočníčkam a tlmočníkom (foto: Andrej Brummer)

Zostal posledný, ale rovnako dôležitý partner – vy, ktorých myšlienka *Univerzitnej noci literatúry* zaujala a prišli ste aktívne podporiť našu snahu. Na nultom ročníku vás bolo viac než dvesto. Ďakujeme, že ste s nami zažili neobyčajnú noc plnú literatúry. Tešíme sa na ďalšie stretnutia! A ako nám po podujatí napísal jeden z čítajúcich – Dr. Jakub Chrobák: *„Ještě je to dobré, ještě jsou tu pořád lidé, se kterými literatura něco dělá, a to je ostatně to jediné, co bude jednou platit.*"

Mgr. Martina Kubealaková, PhD.
PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.
Katedra slovenskej literatúry a literárnej vedy

Filozofická fakulta UMB

SÚŤAŽ V PÔVODNEJ TVORBE POÉZIE A PRÓZY na Katedre slovenskej literatúry a literárnej vedy

Tohtoročnej veľkej udalosti Filozofickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, Noci literatúry, organizovanej Katedrou slovenskej literatúry a literárnej vedy, predchádzala súťaž v pôvodnej tvorbe poézie a prózy. Počas mesiacov marec a apríl mohli všetci študenti UMB prispieť svojimi literárnymi výtvormi a prezentovať tak vlastný talent alebo záľubu v písaní krásnej literatúry.

Dňa 29. apríla 2014 sa v priestoroch učebne F 335 konalo slávnostné vyhlásenie výsledkov 12. ročníka študentskej súťaže vo vlastnej tvorbe. Do tejto tradičnej jarnej akcie prispelo deväť súťažiacich. Pred vyhlásením výsledkov si prítomní súťažiaci aj diváci vyskúšali, ako sa tvorí „skupinová báseň". Každý dostal papierik, na ktorý mal napísať jedno slovo (alebo slovné spojenie). Slová sa potom rozložili na pripravený plagát a publikum sa stalo autorom improvizovanej básne *Hodiť očkom*.

Príspevky hodnotila porota v zložení Henrich Jakubík, PhD. a doktorandky KSLLV Mgr. Hana Fodorová a Mgr. Mária Majerčáková. Udelené boli dve ocenenia: víťazstvo si za poviedku *Heroine 2.0* odniesla študentka 2. ročníka EKUŠ FF UMB **Jozefa Pevčíková**, 2. miesto získala za „slovenské básne z česko-slovenského balíčka" súťažiaca/-i ukrytá/-ý pod pseudonymom **Lucima Yor.**

Príjemná atmosféra spôsobená aktivitou tvorenia spoločnej básne sa niesla celým stretnutím. Po vyhlásení výsledkov zaznel úryvok výherného textu, ktorý prečítala autorka. Nasledovala neformálna časť, zúčastnení si mohli pozrieť, prečítať všetky texty zapojené do súťaže a zostal čas aj na súkromné rozhovory medzi súťažiacimi a porotou.

Víťazom tohtoročnej súťaže gratulujeme a veríme, že na budúci rok sa zapoja aj ďalší talentovaní študenti UMB a budeme sa tešiť aj na divákov, ktorí sú vždy neodmysliteľnou súčasťou vyhodnocovacia. Veď ako by sa cítil víťaz neocenený potleskom?

Mgr. Hana Fodorová
Mgr. Mária Majerčáková
Interné doktorandky na KSLLV FF UMB

Foto: PaedDr. Zuzana Bariaková, PhD.

SRDCE JE SÍDLOM ROZUMU
Profesor Gerhard Langer z viedenského Inštitútu judaistiky na našej univerzite

Študenti na prednáške v ŠVK

Prof. Gerhard Langer s tlmočníčkami

Rozhovory na Katedre histórie FF UMB

V apríli sme na Katedre germanistiky Filozofickej fakulty UMB privítali významného hosťa zo zahraničia – profesora Gerharda Langera, vedúceho Inštitútu judaistiky Viedenskej univerzity vo Viedni (Rakúsko).

Prof. Langer, katolícky teológ a osobnosť rakúskej i európskej judaistiky, sa vo svojej vedecko-pedagogickej činnosti zaoberá hlavne rabínskou tradíciou vzdelávania a interpretáciou literárnych diel. Na našej fakulte sa podujal viesť semináre a prednášať na tieto témy: *Učenie o učení (sa) v antickom židovstve*; *Rabínske židovstvo – cesta k identite v období helénsko-rímskeho kresťanstva*; *Hermeneutika rabínskej literatúry na príklade abrahámovskej tradície*. Na seminároch a prednáškach sa zúčastnili študentky a študenti germanistiky denného a externého štúdia, študenti a kolegovia z Katedry histórie Filozofickej fakulty a Katedry teológie a katechetiky Pedagogickej fakulty. Šikovné tlmočníčky Michaela a Monika sprístupnili jednu z prednášok aj negermanistickému publiku. Výborný ohlas mala prednáška v Štátnej vedeckej knižnici Banská Bystrica, ktorú sme usporiadali v spolupráci s Nemeckou študovňou tejto inštitúcie.

Prednáškový pobyt prof. Langera sa uskutočnil v rámci Národného štipendijného programu na pozvanie doc. PhDr. Zuzany Bohušovej, PhD. a na základe predchádzajúcich kontaktov, napr. jej doktorandka Mgr. T. Zajacová strávila na výskumnom pobyte Akcie Rakúsko – Slovensko na Viedenskej univerzite niekoľko mesiacov a pripravovala sa na náročný výskum jidizmov v slovenčine.

Profesora Langera prijal aj dekan Filozofickej fakulty UMB doc. V. Biloveský a diskutoval s ním o spolupráci s Viedenskou univerzitou a o perspektívach interdisciplinárneho medzinárodného vedeckého projektu. V rámci interkultúrneho spoznávania sme profesorovi Langerovi predstavili Banskú Štiavnicu s netradičným využitím tamojšej synagógy, Galériu Dominika Skuteckého, vynikajúceho židovského maliara z Banskej Bystrice, židovský cintorín, ako aj Katedrálu sv. Františka Xaverského a orchester, zbor a sólistov Štátnej opery v Banskej Bystrici na koncerte Messa di Gloria v tomto kostole.

Základnými posolstvami rabínskej tradície vzdelanosti – ako nám ich sprostredkoval prof. Langer – bolo jednak lokalizovanie sídla rozumu do srdca človeka a jednak vzdelávanie s ideálnym cieľom kultivovania človeka a rozvoja jeho etických vlastností ako rovnováhy medzi spravodlivosťou a láskou. Vo svojej knihe *Rabbinisches zu Lernen und Lehren jenseits von Pisa* (voľne: *Rabínske vzdelávanie verzus hodnotenie Pisa*) vyjadril prof. Langer relatívnosť tejto modernej evalvácie z hľadiska naozajstných a pravých vzdelávacích hodnôt.

doc. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD.
Katedra germanistiky
Filozofická fakulta UMB
Foto: doc. PhDr. Zuzana Bohušová, PhD.

Členky Katedry germanistiky FF UMB

POZOROVANIE VÝUČBY APLIKUJÚCEJ METODIKU *CLIL* V MAĎARSKU

Metodika *CLIL* (*content and language integrated learning*) sa zameriava na funkčné prepojenie výučby jazykov s autentickým obsahom. Ide o inovatívny prístup k výučbe cudzích jazykov v kontexte tém každodenného života (už v materských školách), resp. v kombinácii s rôznymi predmetmi či prinajmenšom nelingvistickými témami v kurikulu všetkých ďalších stupňov školovania. Dôraz sa kladie v prvom rade na žiakmi osvojený preberaný obsah, ktorý je do určitej miery sprostredkovaný cez cudzí jazyk.

Maďarsko je jednou z krajín, ktorá sa iniciatívne venovala metodike CLIL už v 80. rokoch 20. stor. a po vyše 25-ročných skúsenostiach s CLIL patrí ku krajinám so špičkovou kvalitou prípravy učiteľov na výučbu jazykov aj prostredníctvom tejto metodiky.

Jej začiatky v Maďarsku sa viažu k roku 1987. Vtedy išlo o ministerské odporúčanie vyučovať cudzie jazyky cez zmysluplný obsah. Od r. 1989 začali prejavovať vlastnú iniciatívu viacerí učitelia základných škôl. Už v r. 1991 vznikla *Asociácia bilingválnych* škôl (tzv. CLIL škôl), ktorej úlohou bola profesionálna podpora učiteľom jazykov, aplikujúcich integratívny prístup jazyka a obsahu. V r. 1997 ministerstvo školstva vypracovalo nariadenie, že pokiaľ sa chcú základné školy kvalifikovať ako *CLIL (*či *bilingválne)* školy, musia učiť touto metodikou tri predmety v kurikulu, ktoré sa môžu priebežne počas základnej školy striedať. V r. 2001 vznikli prvé učiteľské programy pripravujúce budúcich učiteľov jazykov materských a základných škôl na výučbu aj prostredníctvom CLIL v tíme s učiteľmi ostatných predmetov. V r. 2004 sa začalo s celonárodnými kurzami výučby CLIL učiteľov jazykových predmetov už fungujúcich v školách. V akademickom roku 2006/07 odštartoval prvý bakalársky učiteľský CLIL program na Pedagogickej fakulte ELTE Univerzity v Budapešti.

Stretnutia tímu domácich a zahraničných expertov so zanietenými učiteľmi CLIL z praxe.

Pedagogická fakulta UMB má to privilégium, že od januára 2013 na nej pôsobí jedna z hlavných iniciátorov a špičkových metodikov CLIL v celej Európe – doc. Judit Kovács, PhD., ktorá sa do všetkých spomínaných ‘počinov’ v maďarskej histórii CLIL aktívne zapájala už od r. 1993. V Banskej Bystrici uskutočnila niekoľko kurzov didaktiky výučby anglického jazyka a metodiky CLIL. Všetky vzdelávacie aktivity boli realizované vďaka finančnej podpore v rámci operačného programu Vzdelávanie pre projekt: Mobility – podpora vedy, výskumu a vzdelávania na UMB, (kód ITMS: 26110230082), aktivita 1.4 spolufinancovaného zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu.

V rámci tohto projektu dostali možnosť zúčastniť sa priamo výučby CLIL v Budapešti dve slovenské riešiteľky tohto projektu – doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD. a doktorandka Mgr. Andrea Poliaková. Počas päťdňovej mobility (9. – 14. marec 2014) navštívili niekoľko škôl aplikujúcich metodiku CLIL v Budapešti – štátnu materskú školu Pitypang Bilingual Kindergarten, súkromnú základnú školu Magda Szabó Foundation Bilingual Primary School a štátnu Frigyes Karinthy základnú školu. Počas hodín hudobnej výchovy, dejepisu a prírodovedy mohli slovenské účastníčky otestovať pozitívne výsledky a úspechy týchto škôl v autentických rozhovoroch s riaditeľmi, učiteľmi, ale najmä

Učivo o hubách – experimentálna výučba prírodopisu v 6. ročníku ZŠ prostredníctvom CLIL.

so žiakmi. V materských školách majú deti možnosť hier, dramatickej prípravy a výtvarných aktivít s rodenými anglicky hovoriacimi. Vzácnou skúsenosťou bola exkurzia priamo na hodinách didaktiky a na praxi v rámci učiteľského štúdia na Pedagogickej fakulte ELTE a v jej dvoch cvičných školách.

Program mobility, ktorý maďarská expertka pripravila slovenským kolegyniam, im umožnil vytvoriť si celkový obraz o rôznych stupňoch aplikácie na Slovensku toľko odporúčanej metodiky CLIL do praxe najnižších stupňov školovania v maďarských školách. Dekan Pedagogickej fakulty univerzity Eötvös Loránd Tudományegyetem v Budapešti, ktorý slovenské expertky prijal na pracovné rokovanie, vyjadril nádej na možnú spoluprácu v tejto oblasti s Pedagogickou fakultou UMB.

doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.
Pedagogická fakulta UMB
Foto: doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.

Príprava budúcich učiteľov metodiky CLIL pre 1. stupeň základných škôl v Maďarsku – študentky 2. ročníka magisterského štúdia.

Pracovné rokovanie expertov v projekte s dekanom Pedagogickej fakulty ELTE Budapešť.

Európska únia
Európsky sociálny fond
Operačný program VZDELÁVANIE
Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

HARLEKÝN, BELO FELIX

O Belovi Felixovi bolo pri príležitosti jeho životného jubilea v roku 2010 napísaného dosť. Najvýstižnejšie azda v článku *Človek obdarený múzou* autorky PaedDr. Marianny Kološtovej, PhD. (Spravodajca UMB, máj – jún 2010, s. 4 – 5). http://www.umb.sk/umb/umbbb.nsf/D6FBD319BEA50E73C125778800585A62/$File/2010_5_Spravodajca_UMB.pdf

Emer. prof. Mgr. Belo Felix, PhD. (nar. 9. 5. 1940, Divín) pochádza z učiteľskej rodiny s muzikantským zázemím. Hru na husliach vystriedal klavír, neskôr saxofón. V roku 1958 maturoval na Strednej pedagogickej škole v Lučenci, o dva roky neskôr po ukončení Vyššej pedagogickej školy v Bratislave, odbor slovenský jazyk – hudobná výchova, začal učiť v Žiari nad Hronom, Veľkej Lehote a Hronskom Beňadiku. Bol aktívnym muzikantom a odohral si svoje na štúdiách v Bratislave a na vojenčine, neskôr aj v populárnych kapelách. Na všetkých úrovniach, s vlastnou a aj upravovanou zahraničnou tvorbou. Postupne sa prepracoval cez aranžovanie ku kompozícii a úspechom v širšej platforme. Písal pre rozhlas na texty viacerých renomovaných autorov. Často písal aj sám, inšpirovali ho maličkosti veľkého významu – manželka, dcéry, život. Cez hudbu sa prepracoval k detskému divadlu a po nútenom odchode z učiteľského postu, pre nezhody s komunistami, našiel zázemie v Dome pionierov v Žiari nad Hronom. Cez jeho príslovečný humor a pozitívny pohľad na život konštatuje, že *„nič lepšie sa mu stať nemohlo“*.

Tu sa začína spolupráca s odborníkmi, kreatívnymi a originálnymi ľuďmi, ktorí ponúkali nové výzvy. Divadelník a autor Edo Drienko, ďalej priateľ, herec, režisér, pôvodne výtvarník a istý čas riaditeľ Divadla SNP v Martine Viliam Hriadel, spolupráca s amatérskym a neskôr profesionálnym divadlom (v Košiciach, Martine, Banskej Bystrici, Bratislave), ale aj divadelníčkou Marikou Szolnokyovou, Irenkou Novotnou v divadle ATĎ, metodičkou Osvetového ústavu v Bratislave (teraz NOC), osvetárkou (vtedy vážený post) Brigitou Koppovou a spolupráca v speváckom a divadelnom súbore Hrončatá. V porotách sa stretával s PhDr. Jaroslavom Černým, vďaka ktorému sa dopracoval k odbornej literatúre a ako hovorí *„u neho neformálne vyštudoval...“*. Neskôr scenáristická a režijná spolupráca so Silvom Lavríkom, ale najmä s Elenkou Bakošovou, Mariánom Peckom. Citujeme z pripravovaného autobiografického textu Bela Felixa: *„Prostredie detského divadla bolo pre formovanie mojich názorov na hudbu i hudobnú výchovu rozhodujúce, a to, že som odišiel zo školy, bolo pre mňa vlastne šťastím. V detskom divadle som stretol ľudí s otvorenými názormi, tvorivých, zanietených, ľudí, ktorí nevideli deti iba ako prázdne nádoby, čo treba napĺňať vedomosťami, ale ako partnerov: Primus inter pares – prvý medzi rovnými – hovoril o postavení učiteľa v tvorivom detskom divadle Jaroslav Černý...“* (2014).

V tomto je obsiahnutá jedna z najvýraznejších čŕt pedagogickej praxe profesora Felixa. Je vzorom facilitátora, nielen voči študentom, deťom, ale aj ľuďom, s ktorými spolupracuje. Ďalšou výraznou charakteristikou je obetavosť a „iný“ uhol pohľadu na priority. Belo Felix bol v nedávnom období pozvaný na prestížnu zahraničnú konferenciu. Zároveň však mal v kalendári tvorivú dielňu v krajanskom prostredí pre deti a detské divadlo, s ktorým dlhodobo spolupracuje. S odôvodnením, že konferencia sa bez neho zaobíde, ale tie deti nie, sa organizátorom konferencie ospravedlnil.

„Dôležitým medzníkom v jeho živote a živote jeho rodiny bolo presťahovanie do Banskej Bystrice a pôsobenie v Mestskom dome detí. Banská Bystrica sa stala miestom jeho odborného napredovania i osobných ambícií. V septembri 1991 nastúpil ako odborný asistent na Katedru hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty s orientáciou pre 1. stupeň ZŠ. Vyučoval hru na klavíri a hudobnú teóriu. V rokoch 1999 – 2004 bol vedúcim katedry. Na docenta sa habilitoval na PF UMB v Banskej Bystrici v roku 1998 prácou na tému *Rozvíjanie elementárnej detskej hudobnej kreativity prostriedkami tvorivej dramatiky v školskej a mimoškolskej hudobnej výchove.* V januári 2003 obhájil dizertačnú prácu pod názvom *Hudobno-dramatické činnosti na ZŠ* a v októbri toho istého roku sa pred vedeckou radou FHV UMB v Banskej Bystrici inauguroval prednáškou *Hudobno-dramatické projekty ako prostriedok polyestetickej výchovy na ZŠ.“* (Kološtová, M. 2010. *„Človek obdarený múzou“*, Spravodajca UMB, máj – jún 2010, s. 4 – 5)

V súčasnosti sa z „uja Bela“, ako ho poznajú deti, s ktorými spolupracoval v detských divadlách, stal emeritný profesor. Možno to vnímať z dvoch uhlov pohľadu. Buď ako stratu, alebo motiváciu na rozvoj v novej etape. Stratu predovšetkým z pohľadu Katedry hudobnej kultúry Pedagogickej fakulty UMB, stratu zázemia z pohľadu profesora Felixa, v jeho ešte produktívnom čase, chuti publikovať a posúvať skúsenosti nasledujúcej pedagogickej generácii. Veríme, že ide o jeden z „tých“ zlomov v živote kreatívneho človeka, ktoré môže považovať za nový impulz a z odstupu sa ukáže ako šťastlivý. Z nášho pohľadu je však potrebné udržať kontakt so skúseným pedagógom, človekom s nadhľadom a chuťou spolupracovať na ďalšom rozvoji pedagogických a vedných disciplín, pri ktorých zrode a aplikácii do praxe stál ako jeden z ich „rodičov“. A rodičov si predsa ctíme

a staráme sa o nich, ich múdrosť a lásku prijímame s pokorou. Sme predsa rodina. Taká veľká, ktorej najpodstatnejším cieľom sú deti. Prečo by sme teda nemali to, čo je pre deti dobré vďaka starým rodičom, zachovávať a rozvíjať? Opäť zacitujeme z pripravovaného textu profesora Bela Felixa:

„Ako mladý, začínajúci učiteľ som bol produktom vtedajších pedagogických prípraviek so všetkými prednosťami i nedostatkami. Dnes po viac ako polstoročí práce s deťmi a mládežou považujem za jednu z hlavných devíz mojich učiteľov a profesorov to, že nás viedli k otvorenosti k novým podnetom a myšlienkam. A tie – aspoň v mojom prípade – prišli z prostredia detského divadla a smerovali k tomu, aby mladí ľudia nielen o hudbe niečo vedeli, nielen prakticky muzicírovali, ale aby hudbu prežívali a toto prežívanie dokázali prezentovať vo svojich hudobných prejavoch. Aby ich spev a muzicírovanie nebolo krásne preto, že je to požiadavka učebných osnov, ale aby tento pocit krásy pociťovali sami a zdieľali ho so svojimi poslucháčmi. Krásne to vyjadril jeden z predstaviteľov humánnej psychológie Carl R. Rogers:

„Zúfam si nad tým, ako je dieťa od útleho veku vzdelávaním rozdeľované: myseľ je v škole vítaná, telo si dieťa môže, akoby mimochodom, vziať so sebou, ale pocity a emócie môže voľne vyjadrovať a prežívať iba za školskou bránou.“

Tvorivá dramatika a jedna z jej aplikácií – hudobno-dramatické činnosti – je možnosťou, aby svoje pocity a emócie mohli naplno prejaviť aj v škole.“ (2014)

Katedra hudobnej kultúry Pedagogickej fakulty absolvovala v nedávnom období niekoľko turbulencií, ktoré posunuli naše vnímanie stabilnej kontinuity do neistoty budúcnosti. V tomto toku sa vynímala rozlúčka emeritného profesora Bela Felixa s pedagogickou praxou ako smutno-krásny ostrov. Ako inak, cez hudbu, divadlo, stretnutie priateľov. Uvedenie ročníkovej práce študentov druhého ročníka, predmetu Polyestetická výchova, pod vedením a naštudovaním Bela Felixa, Martina Urbana a študentov, obohatenej o koncert piesňovej tvorby v interpretácii členov Katedry hudobnej kultúry, bolo skôr motiváciou a uvedomením si potreby pokračovať a rozvíjať túto kvalitu, ako rozlúčkou s profesorom. Keďže išlo o internú a poloverejnú inscenáciu pod názvom *Harlekýn*, na ktorú viacerým pozvaným „nevyšiel krok“, dovolili sme si zorganizovať ***13. júna 2014*** verejnú poctu Belovi Felixovi, prvý z cyklu medailónov osobností našej kultúry, v spolupráci so Stredoslovenským osvetovým strediskom, s láskavou podporou riaditeľky Márie Palúchovej. Medailón spojený s koncertom a voľným muzicírovaním, vnímame ako príležitosť na stretnutie a oddych všetkých, ktorí si vedia uctiť život a dobrú hudbu.

Mgr. art. Martin Urban, PhD.
Pedagogická fakulta UMB
Foto: súkromný archív

KATEDRA SOCIÁLNEJ PRÁCE PF UMB podporuje ŠTUDENTSKÉ ODBORNÉ AKTIVITY

Katedra sociálnej práce Pedagogickej fakulty UMB usporiadala v tomto roku dve študentské odborné podujatia. Prvým bola medzinárodná študentská konferencia ***Aktuálne trendy v sociálnej práci*** (12. – 13. februára 2014), na ktorej hlavné referáty mali pre študentov vis. prof. Seppo Saari (*Research in social sciences*), Mgr. Katarína Sokolová (*LGBTI a špecifiká sociálnej práce s touto cieľovou skupinou*), Mgr. Martin Dubníček (*Mediácia* v sociálnej práci) a Mgr. Emília Hlávková (*Profesionalizácia/deprofesionalizácia – dobrovoľníctvo v sociálnej práci*). Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s Ústavom sociální práce Univerzity Hradec Králové (Česká republika) v koordinácii s Mgr. Janem Hloušekem. Za Katedru sociálnej práce PF UMB konferenciu zabezpečoval PhDr. Peter Papšo, PhD.. Rokovalo sa v dvoch sekciách za účasti študentov so Slovenska, Česka a Poľska, pričom konferencia zahŕňala aj prácu vo workshopoch. Diskusie priniesli zaujímavé podnety, kritické reflexie a cenné spätné väzby. Študenti sociálnej práce sa tak v širšom regióne nielenže vzájomne spoznávajú, ale vymieňajú si skúsenosti, oboznamujú sa s tematikou, ktorú riešia a ktorá ich zaujíma, so spôsobmi práce a možnosťami ako sa angažovať a rozvíjať v profesii sociálna práca.

Druhé podujatie Katedra sociálnej práce PF UMB organizovala 30. apríla 2014. Išlo o ***10. ročník celoslovenského kola Študentskej vedeckej, odbornej a umeleckej činnosti*** (ŠVOUČ) v od-

bore sociálna práca, nad ktorým záštitu prevzal dekan Pedagogickej fakulty UMB prof. PaedDr. Vojtech Korim, CSc.. Podujatie sa uskutočnilo pri príležitosti 60. výročia vysokoškolského učiteľského vzdelávania v Banskej Bystrici a 10. výročia Katedry sociálnej práce na PF UMB v Banskej Bystrici. Súťaže sa zúčastnili študenti z katedier sociálnej práce z Prešova (FF PU), Košíc (FF UPJŠ), Ružomberka (PF KU), Nitry (FSVaZ UKF), Bratislavy (VŠZaSP sv. Alžbety) a Banskej Bystrice (PF UMB). ŠVOUČ otvoril dekan fakulty prof. PaedDr. Vojtech Korim, CSc. a vedúca usporiadateľskej Katedry sociálnej práce doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD.. Odbornou prednáškou *Research in social sciences* spestril otvorenie v pléne vis. prof. Seppo Saari. Podujatie koordinovali PhDr. Marek Stachoň, PhD. a PhDr. Michaela Šavrnochová, PhD.. Súťaž prebiehala v bakalárskej a magisterskej sekcii. Komisiu bakalárskej sekcie viedol doc. PaedDr. Peter Jusko, PhD., ďalšími členmi boli PhDr. Nataša Bujdová, PhD. (VŠZaSP sv. Alžbety Bratislava), PhDr. Elena Gažiková, PhD. (FSVaZ UKF Nitra), Ing. Zuzana Gejdošová, PhD. (PF KU Ružomberok), doc. JUDr. Dušan Šlosár, PhD. (UPJŠ Košice), Mgr. Michaela Skyba, PhD. (FF PU Prešov), PhDr. Ladislav Vaska, PhD. (PF UK Bratislava). Magisterskej sekcii predsedala prof. PaedDr. Anna Hudecová, PhD., členmi komisie boli doc. Mgr. Monika Bosá, PhD. (FF PU Prešov), doc. PhDr. Peter Brnula, PhD. (PF UK Bratislava), PhDr. Katarína Minarovičová, PhD. (FSVaZ UKF Nitra), Mgr. Stanislava Hulinová (UPJŠ Košice) a Ing. Martina Špániková, PhD. (PF KU Ružomberok).

Vyhodnotenie súťažných prác v bakalárskej sekcii bolo nasledovné: 1. miesto: Patrícia Karabinošová (Košice; téma: *Využívanie sociálnych sietí u študentov vysokých škôl*), 2. miesto: Jana Plavnická (Košice; téma: *Sociálna opora kyberšikanovaných adolescentov*), 3. miesto: Michal Naňák (Nitra; téma: *Dobrovoľnícka činnosť vo vybranej mimovládnej organizácii*). Cenu Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku v bakalárskej sekcii dostal Tomáš Cebecauer (Ružomberok; téma: *Sociálny profil odsúdených v ústave na výkon trestu odňatia slobody*). Magisterská sekcia bola hodnotená v poradí: 1. miesto: Bc. Jana Kušnieriková (Nitra; *Supervízori v pomáhajúcich profesiách a ich pohľad na supervíziu na Slovensku*), 2. miesto: Bc. Miloš Zvrškovec (Ružomberok; *Vnímanie sociálnej práce slovenskými médiami od roku 1918 po rok 1989*), 3. miesto: Bc. Pavlína Šajben (Nitra; *Uspokojovanie základných potrieb dieťaťa v detskom domove*).

Cenu Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci v magisterskej sekcii udelila komisia Bc. Barbore Valicovej (Košice; *Zmysel života rodičov detí s downovým syndrómom*). Asociáciu vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku zastupovali dvaja členovia správnej rady – doc. Peter Jusko a doc. Peter Brnula. Umiestnení študenti si odniesli vecné i finančné dary, ale hlavne erudované hodnotenia ich odborných aktivít, ktoré ich ďalej smerujú ku kvalitnej práci. Ako naznačili aj členovia komisií, z Banskej Bystrice odchádzali s dobrým pocitom. Je dôležité, akým spôsobom vnímajú budúci sociálni pracovníci jednotlivé sociálne problémy, aké vidia možnosti ich riešenia a možnosti pomoci tým, ktorí trpia nedostatkom rôzneho druhu, resp. možnosti sociálnej práce ako pomáhajúcej profesie. ŠVOUČ je teda podnetná ako pre študentov, tak aj pre samotných pedagógov. Vôľa byť aktívnym v štúdiu predznamenáva vôľu byť aktívnym v profesijnej praxi. Túto vôľu naša spoločnosť i jednotlivci potrebujú.

PhDr. Marek Stachoň, PhD.
Katedra sociálnej práce PF UMB
Foto: archív KSP PF UMB

10. výročie katedry sociálnej práce

DVOJSMERNÉ *TOP-DOWN* A *BOTTOM-UP* EVALVAČNÉ PROCESY V EDUKAČNOM SYSTÉME VO FÍNSKU

Fínsko je jednou z krajín Európskej únie s dlhodobou skúsenosťou v oblasti evalvačných postupov uplatňovaných v edukačnom systéme, konkrétne pri hodnotení výkonov nižších stupňov škôl, ale aj terciárnych inštitúcií pripravujúcich edukačných profesionálov. V prvom kvartáli 2014 pracovníci a študenti Univerzity Mateja Bela sa oboznámili s fínskym know-how evalvačných procesov prostredníctvom prednášky vis. profesora S. Saariho, PhD., medzinárodného experta na problematiku výskumu a evalvácie, z Fínska. Všetky vzdelávacie podujatia boli realizované vďaka finančnej podpore aktivity 1.3 v rámci operačného programu Vzdelávanie pre projekt: Mobility – podpora vedy, výskumu a vzdelávania na UMB, (kód ITMS: 26110230082), spolufinancovaného zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu.

Hlavnou náplňou mobility prof. P. S. Saariho vo februári 2014 bola realizácia predmetu pre doktorandských študentov UMB s názvom *Evaluation in schools*

Informačný seminár pre riešiteľov Aktivity 1.3. Fínska perspektíva – 11. 2. 2014

Informačný seminár pre riešiteľov Aktivity 1.3. – Výskum v sociálnych vedách – 12. 2. 2014

Informačný seminár pre riešiteľov Aktivity 1.3. Kvalitatívny výskum, publikačné analýzy
Prednášajúci: viz. prof. Seppo Saari, PhD. 11. 2. 2014

and universities. Predmet pozostával z dvoch päťhodinových blokov zameraných na otázky evalvácie, hodnotenia učenia sa, vrátane učenia sa tvorivo a kriticky myslieť, od hodnotenia parciálneho vyučovacieho procesu až po hodnotenie školy ako inštitúcie. Po jeho ukončení mali študenti za úlohu analyzovať niekoľko zdrojov o evalvácii, komparovať ich a vypracovať reflexiu na túto tému.

Ďalšou náplňou februárovej aj aprílovej mobility boli prednášky p. Saariho pre akademickú obec UMB. Týkali sa otázok evalvácie, ako aj kvantitatívneho a kvalitatívneho výskumu v sociálnych vedách či rozvoja a hodnotenia kritického myslenia. Aktivity organizoval pracovný tím projektu, okrem profesora Saariho aj domáci experti prof. PhDr. B. Kasáčová, PhD. a doc. PaedDr. D. Hanesová, PhD.

Zámerom aktivít bolo porozumenie úspechu edukačného systému vo Fínsku; nastavenie „zrkadla" výskumu a vzdelávaciemu systému na Univerzite Mateja Bela prostredníctvom komparácie výskumných a evalvačných postupov uplatňovaných v edukačnom systéme Slovenskej republiky a hľadanie možnosti skvalitňovania nášho edukačného prostredia. Prítomnosť fínskeho experta poskytla UMB možnosť komparácie fínskeho vzdelávacieho systému, príp. ďalších krajín EÚ so slovenským národným systémom.

Spracovala:
doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.
Pedagogická fakulta UMB
Foto: doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.
Ing. Marián Lihan

KONFERENCIA V PUŁTUSKU

Jednou z atraktívnych ciest vyhľadávania možných foriem spolupráce v oblasti vzdelávania a prípravy učiteľov, ako aj nachádzania nových väzieb medzi výskumnými tímami z univerzít a fakúlt predstavuje t. č. nezmluvná spolupráca medzi Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici a Akademiou Humanistycznou im. Aleksandra Gieysztora v poľskom meste Pułtusk. Je príkladom úspešne nastúpenej cesty vzájomnej spolupráce a kooperácie medzi Akademiou Humanistycznou v Pultusku a Univerzitou Mateja Bela, ktorá bola zároveň spoluorganizátorom konferencie spolu s litovskou Mykolas Romeris University, lotyšskou Daugavpils Universitāte a Prešovskou univerzitou v Prešove.

V dňoch 15. – 16. mája 2014 sa v poľskom meste Pułtusk uskutočnila I. medzinárodná vedecká konferencia na tému *Twórczość codzienna w teorii i praktyce edukacyjnej – Nauczyciel jako refleksyjny i krytyczny praktyk*. Za Pedagogickú fakultu UMB na konferencii aktívne vystúpili dvaja členovia Katedry hudobnej kultúry – prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc. s referátom na tému *Atribúty zborového spevu a ich vplyv na profil absolventa hudobnej výchovy na PF UMB v Banskej Bystrici* a PaedDr. Marianna Kološtová, Ph.D. s príspevkom mapujúcim osobnosť a činnosť profesora Bela Felixa na tému *Hudobná dielňa vo vysokoškolskej príprave učiteľov na PF UMB v Banskej Bystrici.*

Predsedom vedecko-organizačného výboru konferencie bol **dr. hab. Maciej Kołodziejski, prof. AH**, ktorý sa habilitoval na Pedagogickej fakulte UMB v roku 2013. Členmi medzinárodného vedeckého výboru konferencie boli prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc. a doc. PaedDr. Libor Fridman, PhD. Rokovanie prebiehalo v troch sekciách: edukácia, rodina, inštitúcie podieľajúce sa na procese tvorivej edukácie. Na konferencii prednieslo tematicky zamerané príspevky celkom 39 referujúcich z 5 štátov – Poľska, Slovenska, Ukrajiny, Litvy a Lotyšska. V prvý rokovací deň účastníci konferencie absolvovali dve tvorivé dielne podľa vlastného výberu na témy: *Eksploracje – kombinacje – transformacje. Gimnastika wyobraźni a Twórcze inspiracje w edukacji – prezentacja różnorodnych technik plastycznych pobudzajacych aktywność twórcza dziecka*, ktoré viedli doktorandky tamojšieho pedagogického oddelenia Akademie Humanistycznej Mgr. Monika Just a Mgr. Jolanta Gach-Kustra.

Marianna Kološtová
Katedra hudobnej kultúry PF UMB
Foto: Pawel Piotrowski

ROZVÍJANIE *SOFT SKILLS* U ŠTUDENTOV S HUMANITNÝM ZAMERANÍM

projekt realizovaný s podporou Slovenskej inštitúcie mládeže – IUVENTA

Človek sa učí po celý svoj život. Vedomosti, získané v procese formálneho vzdelávania však neadekvátne reflektujú úroveň nadobudnutej funkčnej gramotnosti. Získané poznatky v škole už nestačia, je žiaduce zapojiť do edukačného procesu aj prvky neformálneho a zážitkového učenia. Neformálne vzdelávanie dopĺňa formálne vzdelávanie, ktoré prebieha vo formálnom vyučovacom procese, a pôsobí najmä na rozvoj zručností, schopností a postojov. Škola by mala umožniť mladým aktívnym ľuďom nadobudnúť kompetencie dôležité pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce a život v spoločnosti.

Možnosť zúčastniť sa neformálneho vzdelávania mali študenti Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Dňa 25. apríla 2014 sa v priestoroch Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici realizoval projekt zameraný na rozvoj sociálno-osobnostných zručností, *tzv. soft skills,* ktoré sú kľúčové pre úspešné uplatnenie sa v praxi. Organizátormi *rozvoja sociálnych zručností študentov s humanitným zameraním* zastrešoval a financoval národný projekt Komprax – Kompetencie pre prax, ktorý od 3. januára 2011 realizuje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže – a je zameraný na podporu kvality práce s mládežou prostredníctvom neformálneho vzdelávania. Viac o projekte na stránke https://www.iuventa.sk/sk/IUVENTA-home.alej

Projekt zameraný na rozvoj sociálnych zručností sa realizoval pod vedením vysokoškolských učiteliek Katedry pedagogiky PF UMB PhDr. Lucie Kamarášovej, PhD. a PaedDr. Lucie Vozárovej, PhD., ktoré využili poznatky získané z trojdňového vzdelávacieho školenia *Neformálne vyučovanie na vysokých školách*, akreditovaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

Obsah projektu *Rozvíjanie „soft skills"* zahŕňal rozvoj komunikačných schopností a rozvoj zručností riešiť konfliktné situácie. Študenti sa najskôr oboznámili s princípmi neformálneho vzdelávania a s výhodami, ktoré prináša pre ich osobný a profesionálny rozvoj. Prostredníctvom formálneho vzdelávania si osvojili pojmy ako komunikácia, aktéri komunikácie, konflikt, postoje zastávané v konfliktných situáciách. Metódami neformálneho vzdelávania, hlavne využitím rolových a simulačných hier, diskusie, si študenti mohli natrénovať techniky aktívneho počúvania, zvládnuť bariéry efektívnej komunikácie, identifikovať zdroj konfliktov a v neposlednom rade nacvičiť si základné typy správania sa v konfliktných situáciách. Celý priebeh aktivít sa niesol v pozitívnej a uvoľnenej atmosfére. Študenti ocenili metódy neformálneho vzdelávania a uvítali by ich častejšiu implementáciu v rámci vlastného profesijného zamerania.

PaedDr. Lucia Vozárová, PhD.
Katedra pedagogiky PF UMB

Projektové aktivity pre študentov učiteľstva pre primárne vzdelávanie na PF UMB v letnom semestri 2013/14

V letnom semestri akademického roka 2013/2014 boli na Pedagogickej fakulte UMB realizované dve významné aktivity (finančná podpora v rámci operačného programu Vzdelávanie pre projekt: Mobility – podpora vedy, výskumu a vzdelávania na UMB, kód ITMS: 26110230082, spolufinancovaného zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu, aktivita 1.4) – výučba inovovaného predmetu didaktika anglického jazyka pre primárne vzdelávanie a výučba nového výberového predmetu CLIL (content and langugage integrated learning). Obom predmetom bolo venovaných 26 hodín a úspešne ho absolvovalo 21 študentiek učiteľstva primárneho a 1 študentka predprimárneho vzdelávania.

Cieľom aktivít bol – okrem samotnej prípravy študentiek magisterského štúdia PF UMB na výučbu v ZŠ – najmä prenos know-how vysokoškolskej didaktiky výučby oboch týchto predmetov od špičkovej zahraničnej expertky doc. Judit Kovács, PhD. na vyučujúcich tento predmet – členov slovenského tímu v rámci projektu na PF UMB. Po úspešnej realizácii prvej série kurzov zameraných na didaktiku výučby anglického jazyka na 1. stupni ZŠ v r. 2013 sa v prvom kvartáli 2014 zahraničná expertka zamerala predovšetkým na sprostredkovanie svojich skúseností a teoretických vedomostí týkajúcich sa výučby prostredníctvom *CLIL* a prípravy učiteľov na túto výučbu. Aktivity prebehli v dňoch 24. – 28. marca a 10. – 14. apríla 2014 v priestoroch PF UMB a Základnej školy v Podlaviciach, ktorej vedenie privítalo iniciatívu svojich učiteliek anglického jazyka a vytvorilo PF UMB priestor pre praktické ukážky výučby oboch predmetov priamo v praxi.

Touto iniciatívou sa PF UMB zaradila k priekopníckym krajinám, ktoré robia úspešné kroky smerom k prehĺbeniu reálnych skúseností s aplikáciou CLIL do praxe základných škôl. Metodika CLIL je pomerne ‘mladou’ metodikou, ktorej názov sa všeobecne datuje do r. 1994. V r. 1995 vydala Komisia EÚ odporúčanie, v ktorom povzbudzuje členské štáty k presadzovaniu inovatívnych metód a rôznych foriem bilingválneho vzdelávania a CLIL. Aj Biela kniha v r. 1995 zdôrazňuje aplikovanosť týchto prístupov s cieľom prispieť k dosiahnutiu funkčnej úrovne cudzojazyčnej kompetencie Európanov minimálne v troch európskych jazykoch. Tieto výzvy našli odozvu a podporu v rôznych európskych projektoch, napr. prostredníctvom projektu Socrates, Erasmus a Comenius. Realizácia nášho projektu na PF UMB je ďalšou ukážkou podpory európskych fondov rozvoja iniciatív v cudzojazyčnom vzdelávaní v Slovenskej republike, a najmä metodiky CLIL.

Výučba didaktiky anglického jazyka a CLIL na PF UMB zahraničnou expertkou (2014)

Prenos know-how výučby CLIL priamo na hodinách anglického jazyka v ZŠ (2014)

Praktická časť výučby didaktiky anglického jazyka a CLIL v ZŠ

Spracovala:
doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD.
Pedagogická fakulta UMB
Foto: doc. PaedDr. Dana Hanesová, PhD., Ing. Marián Lihan

VÝCHOVNÝ KONCERT UNIVERZITNÉHO SPEVÁCKEHO ZBORU MLADOSŤ

(spôsob ako predstaviť krásu zborového spevu najmladším)

Zborový spev v súčasnosti zažíva problémy s klesajúcou popularitou a zníženým záujmom mladých o tento druh hudby. Jedným z možných dôvodov týchto skutočností je fakt, že žiaci základných a stredných škôl zborový spev nepoznajú, niektorí sa s ním dokonca nikdy nestretli. Preto Univerzitný spevácky zbor Mladosť pri Pedagogickej fakulte UMB zareagoval s nadšením na návrh Mgr. Terézie Bahledovej, PhD. uskutočniť výchovný koncert v Lučenci. Univerzitný zbor, zvyknutý reprezentovať na súťažných aj nesúťažných podujatiach diela prevažne starším poslucháčom, vytváral program výchovného koncertu pre žiakov s veľkou radosťou.

Výchovný koncert sa konal 16. apríla 2014 v Lučenci. Na koncert sa spevácky zbor vydal v ranných hodinách autobusom z Banskej Bystrice. Po príchode absolvoval akustickú skúšku a krátke prespievania skladieb a potom už čakal na najmladších divákov, žiakov Súkromnej základnej školy a gymnázia na Gemerskej ulici v Lučenci.

Program výchovného koncertu mal svetský charakter a skladal sa z dvoch blokov: prvý predstavoval prierez jednotlivými hudobnými obdobiami a druhý prezentoval dobre známe ľudové skladby v zborovom prevedení. Výchovný koncert konferovala bývalá členka zboru a absolventka Univerzity Mateja Bela Mgr. Terézia Bahledová, PhD., ktorá na škole pôsobí.

Na výchovnom koncerte odzneli v bloku reprezentujúcom jednotlivé hudobné obdobia skladby *Tourdion* (fr. anoanym), *Non vos relinquam* (William Byrd), *Napadlí písne* z cyklu v *Přírodě* (Antonín Dvořák), *Ubi caritas* (Ola Gjeilo) a *Amazing Grace* (John Newton). Po krátkom sokratovskom rozhovore so žiakmi nasledovala búrlivým potleskom ocenená scénická skladba z klasicizmu od W. A. Mozarta – *Skúška na koncert*, ktorú zábavne spracovali študenti v zoskupení ZBORHUS. Druhý blok, tvorený ľudovými piesňami v zborovom prevedení, tvorili nasledujúce skladby: *Anička trucovitá* (M. Schneider-Trnavský), *Ľúbostná z Gemera* (P. Procházdka), *Staviame my máje* (I. Hrušovský), *Tancuj, tancuj* (M. Šmíd), *Oj, dub, duba* (N. Rakov), *Kde si bola* (P. Špilák), *Nepi šohaj* (J. Veselý), *The lion sleep* (G. Weis, H. Peretti) a *Lasse kiik käia* (V. Tormis).

Dirigentskú taktovku počas celého koncertu mal v rukách prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc., ktorému vyjadrujeme našu vďaku. Poďakovanie patrí aj Univerzite Mateja Bela, ktorá koncert umožnila a spevákom, bez ktorých by sa výchovný koncert neuskutočnil.

Koncert mal u žiakov aj učiteľov vynikajúci ohlas a bol dôkazom, že vytvárať repertoár aj pre mladších poslucháčov a predvádzať ho na výchovných koncertoch sa oplatí. Radosť z koncertu vrátili žiaci spevákom Univerzitného speváckeho zboru Mladosť trojnásobne najmä vo chvíli, keď mnohí zo spevákov odovzdali žiakom Súkromnej základnej školy a gymnázia v Lučenci svoj prvý autogram.

Bc. Ivana Butalová
členka USZ Mladosť
Foto: prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžu posielať elektronickou poštou na adresu spravodajca@umb.sk. V prípade zasielania fotodokumentácie k jednotlivým článkom Vás prosíme o zaslanie mena autora fotografií. Uzávierka príspevkov do ďalšieho čísla je 20. septembra 2014. ***Redakčná rada***

Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Universitas Matthiae Belii

Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Universitas Matthiae Belii. Vydáva: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Adresa: Národná 12, 974 01 Banská Bystrica. IČO: 30232295. Registrácia MK SR: EV 1116/08. ISSN 1339-6749
Vychádza ako dvojmesačník, okrem letných prázdnin. Dátum vydania: júl 2014. Redakčná rada: doc. PaedDr. Štefan Porubský, PhD. (predseda), Mgr. Renáta Ďurčíková (výkonná redaktorka), doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. (jazykový redaktor, FF), Monika Tomášiková (EF), PaedDr. Mária Rošteková, PhD. (FPVaMV), PaedDr. Miriam Spodniaková-Pfefferová, PhD. (FPV), doc. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD. (PF), JUDr. Jana Muránska, PhD. (PrF). Za obsah príspevkov zodpovedajú autori. Grafická úprava: Mgr. art. Zuzana Ceglédyová.
Tlač: EQUILIBRIA, s. r. o., Košice, Fotografie: archív UMB. On-line verzia: www.umb.sk.
Nepredajné